

9 juli 2010

ADVOCATENBLAD 9

Rechtbank op tv *The Making Of*

*Kroniek
burgerlijk
procesrecht 2009,1*

*Voorlopige
hechtenis: straffen
op voorhand*

*Nieuw:
KANTOOR-
ARTIKELEN*

het jongst en meest ervaren

Van een advocaten- en notarissenkantoor verwacht u ervaring en expertise. Als jongste naam in de markt vinden wij dat volkomen terecht. Wij beloven u alle ambitie die past bij een nieuwe speler, én decennia aan deskundigheid van ervaren specialisten. Aangenaam.

Deterink Advocaten en Notarissen, het jongste en meest ervaren kantoor van Zuid-Nederland. Vanaf 5 juli gevestigd aan het Kennedyplein in Eindhoven.

Omslagartikel

304

Advocaten, cliënten en rechters vertellen hoe ze tegen hun zaak aankijken, in de **documentaireserie De Rechtbank**, vanaf eind november op tv. We gingen kijken bij de opnames.

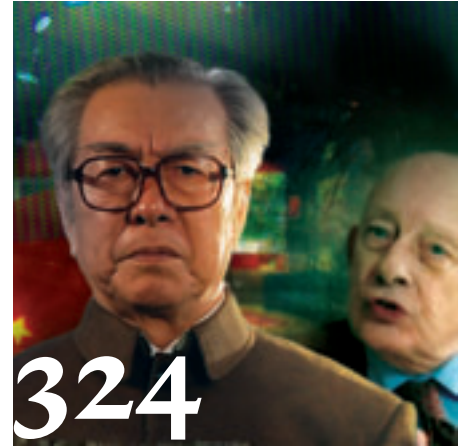
Kroniek

308

In dit nummer het eerste deel van het jaarlijkse overzicht van de jurisprudentie **burgerlijk procesrecht**; in het volgende nummer ook nieuwe wet- en regelgeving op BPR-gebied.

Kantoorartikelen

324

In de nieuwe rubriek **Kantoorartikelen**, met berichten over bedrijfsvoering en HRM, onder meer een simulatiespel voor de werving en selectie van aankomende advocaten.

298

Actualiteiten

Onderzoek heeft nu bewezen dat verdachten **steeds vaker in voorarrest** worden gehouden, en dat rechters vooruitlopen op de latere straf.

299

Column

De **verjaringstermijn** bij Holocaust- en Indische claims wordt **selectief toegepast**, zegt columnist Harry Veenendaal.

300

Actualiteiten

Om **tunnelvisie te voorkomen** zouden OM en politie gebruik moeten maken van tegenspraak uit de advocatuur, hoorden we op een congres.

320

Samenwerking

De **one stop shop** leek nog niet zo lang geleden de grote belofte voor de zakelijke klant. Wat is daarvan over?

227

Even Opfrissen

Het is fataal om tijdens onderhandelingen de **verjaringstermijn** uit het oog verliezen.

Verder...

Van de deken 297 » Niet-advocaat in bestuur aanvaard (296), evenals systeem voor nummerherkenning 299 » Drie jaar cel voor Syrische advocaat 301 » Berichten van de Orde over opleidingspunten 302 » Rechter schrijft terug 319 » Werken in het buitenland 329 » Tucht recht 332

Personeelsadvertenties in dit nummer op p. 334

Aanvulling

De tekeningen bij Kroniek strafprocesrecht 2009-2010 II in het vorige nummer waren niet gemaakt door onze vaste illustrator maar door cartoonist Eric van der Wal

Omslag:

Advocaat Willem Boelens wordt geïnterviewd voor de Rechtbank Utrecht
Foto: Ronald Brokke

Colofon

90e jaargang
Verschijnt elke drie weken.

Het *Advocatenblad* is het officiële orgaan van de Nederlandse Orde van Advocaten en wordt uitgegeven door Sdu Uitgevers. De inhoud wordt samengesteld door de van de Orde onafhankelijke redactie, behalve Van de deken, Berichten van de Orde en Tucht recht

Redactie
mr. L. Bakers
mr. K.A. Boshouwers
mr. A. Groenewoud
dr. L. Hesseling
mr. M.R. Maathuis
mr. R. Malewicz
mr. C.C. Oberman
mr. G.J. van Oosten
mr. M.A.R.C. Padberg
mr. L.H. Rammeloo
mr. drs. Th.C. van Schagen
mr. P.H.E. Vouté
Eindredactie
Linus Hesselink

Redactionele bijdragen
Mailen naar:
l.hesselink@sdu.nl.
Informatie:
Linus Hesselink,
070-378 93 59,
070-335 35 95
Het schrijven van redactionele bijdragen levert per 500 woorden 1 opleidingspunt op.
Sdu Uitgevers
Lucinda Jones (uitgever)
Sandra Kroon (directeur BU Legal & Tax)

Beeldredactie
Charlotte Helmer
Journalistieke redactie
Hedy Jak, Lars Kuipers,
Tatiana Scheltema,
Trudeke Sillevius Smitt
Vormgeving
Dimdim, Den Haag
Dik.nu, Den Haag
Illustratie
Floris Tilanus

Correctie
Sandra Braakmann
Carlijn Urlings
Druk
Senefelder Misset,
Doetinchem
Digitaal archief
Advocatenblad sinds 1996
www.advocatenorde.nl,
voor houders van het (gratis) Balienetcertificaat
adres@advocatenorde.nl

Advertenties
www.bereikdejurist.nl
Veerle Sanderink,
Accountmanager
v.sanderink@sdu.nl,
Tel. 070-378 03 50 of
06-229 480 84
Inzendtermijn:
afl. 10: 16 juli 2010
afl. 11: 6 augustus 2010
Abonnementen
Adreswijzigingen van advocaten:
adres@advocatenorde.nl

Niet-leden betalen
€ 222,60 per jaarabonnement (incl. btw en verzendkosten) en voor de jaarband (€ 40). Studenten 50% korting, losse nummers: € 31,80 (incl. btw). Adreswijzigingen: Sdu Uitgevers klantenservice, telefoon 070-378 98 80, Postbus 20014, 2500 EA Den Haag, www.sdu.nl/service.
ISSN 0165-1331

Nederlandsche
Uitgeversverbond
Groep uitgevers voor vak en wetenschap

Rechters straffen op voorhand

De strafadvocatuur roept het al jaren, maar nu is het officieel gestaafd: verdachten worden steeds vaker in voorarrest gehouden en daarbij speelt mee dat rechters al vooruitlopen op de straf die de zittingsrechter nog moet opleggen. Gronden worden ruim uitgelegd. Dat blijkt uit onderzoek van oud-advocaat en universitair docent Lonneke Stevens. 'De recidive is eigenlijk een vuilnisbak-grond. Als we niets hebben, gebruiken we die.'

.....
Tatiana Scheltema
redacteur
.....

tevoren al gezegd: "Kunt u het kort houden?" Dat geeft niet het gevoel dat je iets in te brengen hebt.'

Niet te verkopen

Vrijwel alle vorderingen tot voorlopige hechtenis worden toegewezen. Maar rechters baseren hun beslissing op argumenten die afwijken van de wettelijke gronden waarop de beslissing tot voorlopige hechtenis volgens het EVRM zou moeten zijn gebaseerd. De R-C en de raadkamer kunnen voorlopige hechtenis bevelen op vier gronden: de verdachte is vluchtgevaarlijk, er is gevaar voor herhaling, het onderzoek komt in gevaar, of er dreigt een ernstig geschokte rechtsorde.

Stevens baseert zich op gegevens van onder andere de Raad voor de rechtspraak, het WODC, en op interviews met 28 strafrechters in verschillende arrondissementen. 'Je ziet bij die interviews dat er wel naar gronden wordt gekeken. Maar er spelen veel meer argumenten mee om iemand voorlopig te hechten; óók argumenten die je niet direct kunt relateren aan die gronden. Zo wordt er vaak gere-deneerd in de trant van: ik kan het toch niet aan de burens verkopen dat deze meneer zomaar weer op straat staat. Of: deze meneer moet gewoon maar even voelen dat wat hij gedaan heeft niet kan. Of men vindt dat iemand gewoon

'Rechters zijn nogal terughoudend in het inzicht willen geven in hun overwegingen om mensen voorlopig te hechten. Ik begrijp dat niet. Waarom moet je daar zo geheimzinnig over doen? De advocatuur roept al jaren dat het niet klopt zoals het gaat, maar ze kon dat nooit controleren omdat er nooit gemotiveerd wordt in de beslissingen.'

Lonneke Stevens doceert strafrecht aan de Vrije Universiteit in Amsterdam en publiceerde de resultaten van haar onderzoek onlangs in het *NJB* onder de titel 'Voorlopige hechtenis en vrijheidsstraf: de strafrechter voor voldongen feiten?' Daarvóór werkte ze twee jaar bij het Amsterdamse strafrecht-kantoor De Roos & Pen. Uit die tijd stamt haar interesse voor het onderwerp over de gang van zaken bij de beslissing tot voorlopige hechtenis.

'Je wordt gebeld voor een voor-geleiding bij de R-C of de raadka-mer gevangenhouding. Dan haast je je naar de rechtbank en moet je soms binnen een kwartier een dik dossier lezen – dat maakt het vrij-wel onmogelijk om er iets verstan-digs over te zeggen. Vaak wordt van

Lonneke Stevens
Foto: Diederik van der Laan

hulp nodig heeft. Soms kun je dat nog wel relateren aan de ernstig geschokte rechtsorde-, of recidive-grond. Maar het gaat veel verder dan dat. Rechters zijn ook al vaak bezig met nadenken over wat voor straf iemand zal krijgen, en wat ze een gepaste reactie vinden op dit delict.'

Ook speelt het adagium 'eenmaal eruit is er niet meer in', merkte Stevens. 'Ook bij de schorsing van de voorlopige hechtenis speelt dat mechanisme mee. Soms wordt overwogen om de verdachte bij-voorbeeld onder voorwaarde van reclasseringscontact vrij te laten. Maar ook daarbij wordt meege-wogen: als we hem nu laten gaan krijgen we dadelijk problemen met de straf.'

Het land veiliger maken

De rechters die met Stevens spraken zijn zich doorgaans wel bewust van het probleem, zegt Stevens. 'Sommigen zeiden: we zitten gewoon in een systeem dat er zo veel mogelijk op gericht is om mensen in voorlopige hechte-

nis te zetten – als dat kan. In dat systeem worden gronden ruim uitgelegd. Een rechter zei: "De recidive is eigenlijk een vuilnisbak-grond. Als we niets hebben, gebruiken we die." Wij kunnen dat systeem niet veranderen, want het begint bij het OM.' En daar ontkom je moeilijk aan, zeggen rechters. 'Een ander zei: als je toe-wijst, heb je de minste problemen. Want het OM komt soms gewoon verhaal halen.'

Het gebruik van de voorlopige hechtenis als mogelijkheid tot snelle strafoplegging past in de maatschappelijke trend tot verscherpte handhaving, versterking van snelrecht, en 'lik-op-stukbeleid', aldus Stevens. 'De voorlopige hechtenis wordt door de wetgever gezien als een goed beleidsin-strument om het land veiliger te maken', schrijft Stevens. 'De vraag moet daarbij worden gesteld of niet sprake is van een inbreuk op de onschuldpresumptie, of een systeembreuk, nu verdachten hun straf uitzitten nog voordat hun schuld in rechte is vastgesteld.'

Nederland honoreert relatief veel asielverzoeken

.....
Lex van Almelo
journalist

In 2009 is bijna de helft van de asielverzoeken (48%) in eerste instantie gehonoreerd. In laatste instantie is 33,8% erkend. Nederland staat daarmee net niet in de EU-top 3. Dat blijkt uit een onderzoek van het EU-Bureau voor Statistiek Eurostat. In de top 3 van de gemiddelde erkenningspercentages staat in eerste instantie Malta bovenaan (65,7%), Slowakije op nummer twee (56,2%), Portugal op drie (51,1%)

en Nederland op vijf. Bij de erkenning in laatste instantie staat Nederland op vier, Polen op één (92,1%), Finland op twee (80,6%) en Slowakije op drie (41,7%). In de hele Europese Unie viel 75% van de beslissingen over asielverzoeken vorig jaar negatief uit. In absolute zin is het Verenigd Koninkrijk het royaalst met onderdak bieden aan asielzoekers (12.500). Daarna komen Duitsland (12.100), Frankrijk (10.400), Zweden (9100) en Italië (8600). Nederland volgt met 8120 erkenningen op de zesde plaats. Slechts 740 van hen kregen een vluchtelingenstatus.

'Afspraken over strafrechtelijke overeenkomsten nodig'

.....
Lars Kuipers
redacteur

De afspraken over het gebruik van strafrechtelijke overeenkomsten – bijvoorbeeld met kroongetuigen in een strafproces – schieten tekort. Wie een overeenkomst sluit met het Openbaar Ministerie, kan nergens terecht als hij vindt dat het OM zich niet aan de afspraken houdt. En aan de andere kant biedt het strafrecht het OM niet genoeg mogelijkheden om de ander te houden aan zijn kant van de afspraak. Aanvullende afspraken voor het gebruik en de uitvoering

van strafrechtelijke overeenkomsten zijn daarom nodig. Dat schrijft universitair docent straf(proces)recht Jan Crijns in zijn proefschrift waarmee hij vorige week promoveerde aan de Universiteit Leiden. Crijns concludeert in zijn onderzoek dat strafrechtelijke afspraken tussen OM en burgers – bijvoorbeeld ook voorwaardelijke septs of transacties – eigenlijk als overeenkomsten kunnen worden beschouwd. Maar de strafrechtelijke context laat het niet toe om ze te beschouwen als privaatrechtelijke contracten. Nadere afspraken moeten daarom ook binnen het strafrecht worden gemaakt, vindt Crijns.

Jaarlijks 670 nieuwe wetten

De afgelopen jaren verscheen er per jaar steeds ongeveer hetzelfde aantal Staatsbladen met nieuwe wetten, namelijk

ongeveer 670. Dit heeft de SC verleden week berekend, en het spreekt van de 'eeuwige mythe van de dejuridisering'.

Van de deken

.....
Jan Loorbach

Prachtig jaarverslag disciplinaire rechtspraak

Eind april 2010 verscheen het *Jaarverslag Hof van Discipline & Raden van Discipline* (www.raadvandiscipline.nl), voor het eerst in een voor het publiek beschikbaar document. Het eerste wat hiervan is te zeggen, is dat het idee van zo'n verslag uitstekend is. Publieke verantwoording van ons functioneren is hoogst gewenst; de hele toezichtdiscussie staat in die sleutel. Vervolgens stel ik vast dat het resultaat, zeker voor een eersteling, van uitstekende kwaliteit is. Het is dus niet zomaar voor herhaling vatbaar; het 'instituut' van zo'n jaarverslag moet wat mij betreft onmiddellijk voor geïnstitutionaliseerd worden verklaard – het woord zegt het al.

Wie het *Jaarverslag* nauwkeurig doorneemt en dan pas dichtslaat, heeft een scherp beeld verkregen van de principes, de systematiek en de procedurele inrichting van ons tuchtrecht, van statistisch relevante gegevens en van de soms unieke, soms eeuwig weer keerde kwesties waar het om gaat.

Ik beveel het *Jaarverslag* daarom ter – volledige – lezing aan aan alle advocaten en andere geïnteresseerden en beschouw het als verplichte kost in het kader van de beroepsopleiding. Ik zou het verslag dus graag opgenomen zien in het Woudschoten-pakket en in de examenstof van het vak Gedragsregels.

Het eerste hoofdstuk 'Organisatie van het tuchtrecht' is een glasheldere en zeer compacte samenvatting van hoe en op basis van welke normstelling ons tuchtrecht werkt en dat hoofdstuk zal in volgende jaarverslagen, met hooguit hier en daar een aanpassing, terug kunnen komen.

De gegevens in het tweede hoofdstuk, dat gaat over de indiening en afhandeling van klachten in het jaar 2009 (in eerste aanleg en bij het hof), hebben in de media tegenstrijdige reacties opgeroepen.

Pakweg 1000 (nieuwe) klachten per jaar op 16.000 advocaten vind ik op zichzelf geen onrustbarend cijfer; van die klachten zijn zo'n (kleine) 300 gegrond verklaard en 300 veroordeelde advocaten lijkt mij op die 16.000 in elk geval een bescheiden aantal, zeker wanneer dat in meer dan de helft van de gevallen tot niet meer dan een waarschuwing of een berisping heeft geleid. (De 'gemiddelde' advocaat overkomt een schorsing of een schrapping dus minder dan één keer in de 100 jaar...).

Het verslag sluit af met smeuge, gevarieerde en vooral leerzame casuïstiek; die moet er in volgende jaarverslagen zeker in blijven. Een meeslepend werkje dus, waar je ook nog wat van meeneemt.

Niet-advocaat in bestuur aanvaard

Het College van Afgevaardigden heeft tijdens de vergadering van 24 juni jl. 'nut en noodzaak' aanvaard van de mogelijkheid niet-advocaten in het bestuur van praktijkrechtspersonen te benoemen. De Algemene Raad zal de aan het college voorgelegde wijzigingsverordening 'technisch afronden', zo kondigde deken Jan Loorbach aan. In september kan het college dan zijn jawoord geven aan een aangepast voorstel.

.....
Trudeke Sillevius Smitt
redacteur
.....

Het voorstel komt erop neer dat niet-advocaten in het bestuur kunnen worden benoemd zolang de meerderheid, inclusief de voorzitter, maar uit advocaten bestaat. De praktijk moet zodanig zijn ingericht dat de toetreding van buitenstaanders de onafhankelijkheid van de praktijkuitoefening niet in gevaar brengt. Volgens de toelichting bij het voorstel gaat het er hier om de zelfstandigheid, onafhankelijkheid en vertrouwelijkheid te waarborgen. 'Daarbij kan worden gedacht aan een strikte en consequente scheiding van de professionele praktijkuitoefening enerzijds en zeggenschap over de overkoepelende bedrijfsvoering anderzijds', aldus de toelichting.

De bestuurder van buiten moet volgens de conceptverordening voorafgaand aan zijn benoeming niet alleen een verklaring omtrent het gedrag overleggen aan de raad van toezicht, maar ook de statuten van de praktijkrechtspersonen en een toelichting op zijn achtergrond en zijn beoogde rol in het bestuur. Als het om een ex-advocaat gaat, rapporteert de raad van toezicht uit zijn toenmalige arrondissement over zijn tuchtrechtelijke achtergrond en over een eventueel faillissements-

schuldsaneringsverleden. De raad van toezicht in het arrondissement waar de ex-advocaat bestuurder wil worden, beslist dan of dat aanleiding is de benoeming tegen te houden. Een geschorste of geschrapte ex-advocaat mag hoe dan ook geen bestuurder worden.

Waar tijdens de vergadering in maart nog van verschillende kanten vanuit het college werd aangedrongen op een discussie over 'nut en noodzaak', was de Rotterdamse afgevaardigde Desloover op 24 juni de enige die de discussie op dit punt wilde voortzetten. Men had voldoende aan de toelichting van voorzitter Loorbach: 'Het maakt bij werving, functioneren en in de beleving van kantoorgenoten wezenlijk verschil of je iemand op het hoogste niveau laat meedoen. In een wereld waarin de advocatuur steeds bedrijfsmatiger moet werken, gezien de concurrentie, hebben managers iets toe te voegen. Bovendien kun je de onttrekking aan de praktijk van vaak de beste advocaten op deze manier beperken.'

Vreemde invloeden

Afgevaardigde Louwerier uit Breda sprak nog de zorg uit dat aan de jurisprudentie tot nu toe geen zekerheid valt te ontnemen dat ook voor een statutair bestuurder een afgeleid verschoningsrecht zal gelden. De Algemene Raad erkende dat een rechterlijke toetsing uiteraard nog niet

de afgevaardigde Louwerier

heeft kunnen plaatsvinden, maar zag geen reden om aan te nemen dat het verschoningsrecht van de statutair directeur zwakker zou zijn dan die van anderen in de hiërarchie.

Volgens Loorbach was bovendien in het voorstel de onafhankelijkheid van de advocatuur bepaald wel gewaarborgd – en ook dit riep bij het college geen nadere vragen op. In 1972, bij de totstandkoming van de Verordening op de praktijkvennootschap, werden in de toelichting nog als bezwaren tegen praktijkuitoefening in bv-vorm de volgende punten genoemd: 'zij vestigt een grotere indruk van zakelijkheid, met de nadruk op geld verdienen', en 'zij vergroot de mogelijkheid voor niet-advocaten om zich financieel te interesseren in de uitkomst van de rechtspraktijk en kan reeds daardoor ook leiden tot vermindering van de onafhankelijkheid van de beroepsbeoefenaar' (*Advocatenblad* 1972, p. 434). Dit laatste bezwaar werd onderzocht door de bepaling dat de vennootschap slechts aandeelhouders en bestuurders mag hebben die als advocaat of beoefenaar van een ander vrij beroep werkzaam zijn, om 'de beroepsuitoefening voor vreemde invloeden te behoeden' (*Advocatenblad* 1972, p. 439). Deze bepaling zorgde ervoor dat een advocaat nooit op het hoogste niveau aan een niet-advocaat verantwoording zou hoeven afleggen. Ook dit principe wordt nu dus zonder veel lawaai gedeeltelijk losgelaten.

BFT: weinig meldingen door weinig bevoegdheden

Advocaten hebben de afgelopen vijf jaar in totaal 78 ongebruikelijke transacties gemeld, waarvan er 29 als verdacht zijn doorgemeld. In totaal was het belang van de transacties 7,7 miljoen euro. Dat meldt het Bureau Financieel Toezicht in zijn jaarverslag. Het BFT moppert als vanouds over het gebrek aan controlemogelijkheden tegenover advocaten. 'De onduidelijke inzagebevoegdheden bij geheimhouders hebben het BFT de afgelopen jaren meer dan € 300.000 aan advocaatkosten (...) en (...) aan interne tijd minstens één manjaar gekost (...). Uit publicaties van het ministerie van Financiën blijkt dat de afgelopen jaren honderden fiscale inkeerders zich inmiddels gemeld hebben bij de fiscus, maar dat MOT-meldingen die in nagenoeg alle gevallen eveneens gedaan hadden moeten worden, achterwege blijven.'

College van Afgevaardigden akkoord met nummerherkenning

Het College van Afgevaardigden ging op 24 juni jl. in beginsel akkoord met een voorliggend voorstel voor een systeem van nummerherkenning, waarover na moeizame onderhandelingen met het ministerie van Justitie overeenstemming was bereikt. De Algemene Raad meldde dat de minister dat voorstel nog niet had gezien, zodat er nog geen zekerheid was over instemming van de politiek.

Voor het college was het heikele punt vooral hoe de verplichting moet worden geformuleerd om dan ook daadwerkelijk aantal van een klein geheimhoudersnummers, en niet van andere nummers, gebruik te maken. 'Zo veel mogelijk' ging OM en politiek niet ver genoeg. Veel stemmen in het college waren tegen de formulering in het voorstel 'tenzij zwaarwegende omstandigheden zich ertegen verzetten'.

Portefeuillehouder Jan Leliveld stelde dat er geen ruimte meer was om die formulering aan te passen. Ook de zorgplicht om te voorko-

men dat anderen de geheimhoudersnummers gebruiken, leidde tot discussie. De grote zorg was dat op advocaten een grote tuchtrechtelijke wissel wordt getrokken, terwijl het in wezen een probleem van justitie betreft.

Het college ging uiteindelijk akkoord met de door de AR voorgestelde redactie van de verordening, onder de voorwaarde dat in de toelichting nader wordt uitgewerkt wat onder 'zwaarwegende omstandigheden' moet worden verstaan. Hetzelfde gold voor de in het concept opgenomen zorgplicht voor de advocaat. Over de kostenverdeling bleef men verdeeld. Een en ander komt terug op de septembervergadering van het college. (TSS)

Vergoedingen rechtsbijstand licht verhoogd

Vanaf 1 juli wordt het basisbedrag van het Besluit vergoedingen rechtsbijstand verhoogd met € 1,53 en gaat

het van € 110,29 naar € 111,82. Ook de vergoeding voor administratieve lasten wordt verhoogd van € 18,17 naar € 18,42.

Column

Harry Veenendaal

Schreeuw om gerechtigheid

Advocaat Liesbeth Zegveld treedt op namens de nabestaanden van de slachtoffers van het bloedbad in het Indonesische dorpje Rawagede. De casus leek ondergestoofd totdat de gerechtsdeurwaarder op zijn brommer eind vorig jaar een vuistdikke dagvaarding bij de Staat afleverde. Zegveld eist gerechtigheid. In mei van dit jaar stuurde opperlandsdienaar Houtzagers een teleurstellende missive terug. De Nederlandse staat erkent weliswaar onrechtmatig te hebben gehandeld, maar aan een civielrechtelijke vordering staat verjaring in de weg. Oprechte spijt, maar wel in een gunstige financiële constructie.

Flashback: terwijl in december 1947 Nederlandse diplomaten hard werkten aan de totstandkoming van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, werd gelijktijdig bijna de gehele mannelijke bevolking van Rawagede – 431 zielen – door 'onze jongens' standrechtelijk geëxecuteerd. Ter vergelijking: twee decennia later vermoordden Amerikaanse troepen in het Vietnamese dorp My Lai 504 inwoners. Een onderzoekscommissie van de Verenigde Naties deelde in 1948 een rake klap uit: het Nederlandse militaire optreden was 'opzettelijk en meedogenloos'. Tot vervolging kwam het niet omdat dit volgens het toenmalige OM 'niet opportuun' was.

De legitimiteit van de huidige rechtsstaat is mede afhankelijk van de wijze waarop met groot onrecht uit het verleden, veroorzaakt in naam van diezelfde rechtsstaat, wordt omgegaan. Afgezien van dit meer filosofische aspect zit de meeste pijn in de selectieve toepassing van de verjaringstermijn. Vanzelfsprekend is er niets tegen het handhaven van een verjaringstermijn. Het is de willekeur die tot aperte rechtsongelijkheid leidt.

Vergelijk de vordering van de nabestaanden van Rawagede eens met een doorsnee-holocaustclaim. In 2001 verruimde de regering het beleid inzake restitutie van cultuurgoederen die tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn verdwenen. Lees: de verjaringstermijn wordt vanaf dat moment selectief opgeschort na een positief advies van de Commissie Restitutieverzoeken Cultuurgoederen en Tweede Wereldoorlog. Een typisch voorbeeld van het merkwaardig selectieve verjaringsbeleid is de Goudstikker-zaak. Ofschoon het hof in 1999 de vordering van de erven-Goudstikker afwees, stelde de regering dat de schikking uit de jaren vijftig ruimte bood om toch nog tot een regeling te komen. A propos, het retourneren van schilderijtjes is nu eenmaal een tamelijk goedkope manier van *Wiedergutmachung*. Zolang de verjaringstermijn bij holocaust- en Indische claims selectief wordt toegepast, verdient de regering het dat de schreeuw om gerechtigheid uit het massagraf haar blijft achtervolgen.

Tegenspraak gaat niet vanzelf

Om tunnelvisie tijdens de opsporing te voorkomen zouden OM en politie er verstandig aan doen gebruik te maken van tegenspraak uit de advocatuur. Dat betoogden verschillende sprekers tijdens het congres 'Oog voor de toekomst van opsporing en vervolging' eind juni in Utrecht.

.....
Tatiana Scheltema
redacteur

Het congres werd georganiseerd door het ministerie van Justitie als afsluiting van het Programma Versterking Opsporing en Vervolging (PVOV), dat vijf jaar geleden werd gestart als reactie op de deplorabele gang van zaken bij de Schiedammer Parkmoord, waardoor een man zes jaar vastzat voor een moord die hij niet had begaan. Advocaat-generaal Frits Posthumus evalueerde de rechtsgang en deed tal van aanbevelingen in een rapport.

Als gevolg van 'Schiedam' ontstond een zeldzaam politiek momentum: eind 2005 stelde de Tweede Kamer 70 miljoen euro beschikbaar om te investeren in de kwaliteit van de opsporing, terwijl 'er geen zaak méér' werd opgelost. Tal van maatregelen zijn sindsdien getroffen, zoals het toevoegen van onderzoekkundigen en familierechercheurs aan opsporingsteams, forensisch deskundigen bij de plaats delict, en een tweede officier van justitie bij grote zaken om tegengas te geven.

Echt vanzelf ging het niet, erkende Hans van der Vlist, directeur-generaal Rechtsple-

ging en Rechtshandhaving van Justitie in een interview met dagvoorzitter Wouke van Scherrenburg: zo stuitte de invoering van de advocaat bij het politieverhoor intern op veel discussie, en is het besef dat je ook fouten kunt maken nog niet sterk genoeg. 'Zou het helpen om meer hoger opgeleiden bij de opsporing te betrekken,' vroeg Van Scherrenburg zich af. 'Dat gebeurt al,' aldus Van der Vlist: maar het leidt ook tot confrontaties tussen de verschillende culturen binnen de organisatie.

De winst van het PVOV is, vindt Van der Vlist, dat alle partijen – politie, OM, NFI, rechterlijke macht – er nu van zijn doordrongen dat een transparantere werkwijze nodig is, en daarbij vasthoudend te werk gaan.

Een beetje te triomfalistisch, vindt advocaat en hoogleraar strafrecht Theo de Roos. 'Ik mis bij al deze maatregelen toch de achterliggende filosofie. En de buitenwereld komt niet in beeld. Posthumus schrijft uitvoerig over de relatie tussen advocatuur en OM – hij spreekt over gedreven advocaten. Waarom worden zij er niet bij betrokken? Is er een module "communiceren met advocaten" bij de SSR? Nee? Misschien een ideetje.'

AR-lid Jan Leliveld laakte de neiging om steeds slordiger om te springen met de kernwaarden van de strafadvocaat: onafhankelijkheid en partijdigheid. 'De roep om toezicht begint soms bijna beledigend

te worden en ademt een wantrouwen dat de advocatuur niet verdient. (...) Advocaten moeten aan het begin van het onderzoek meer tegendruk kunnen bieden, waardoor de kwaliteit van de opsporing en vervolging zou verbeteren.'

Deze signalen worden nauwelijks opgepikt: we zijn tenslotte op een feestje van politie en OM. Alle successen waarvan opvolgende sprekers verhalen ten spijt, blijft de realiteit weerbarstig: voor de politie is 'het verschil tussen tunnelen en focussen soms flinterdun' en niet zelden worden droom en daad ferm gescheiden door een oeverloze bureaucratie. Echte tegenspraak is 'nog niet geïnternaliseerd', hield P-G Han Moraal het publiek voor. Toch blijft de Utrechtse korpschef Stoffel Heijnsman optimistisch: 'De cultuurverandering staat nog in de kinderschoenen. Maar het point of no return zijn we inmiddels wel voorbij.'

Dagvoorzitter Wouke van Scherrenburg interviewt D-G Rechtspleging Hans van der Vlist

fotograaf: Folkert van Dunné

De rechter trok het niet meer

.....
Lars Kuipers
redacteur

Voor de tweede keer in korte tijd geeft een Haarlemse rechter duidelijk blijk van zijn ergernis over de besteding van toevoegingsgeld. In mei van dit jaar ging het om de zaak die de voormalige eigenaresse van konijn Punkie aanspande om het nieuwe adres van het knaagdier te weten te komen. Medio juni was het weer raak. De eiseres wilde dat de gedaagde zou stoppen met het verspreiden van roddels en wilde daarom een spreekverbod met eiseres en haar familie. Maar de onderbouwing van die eis rammelde aan alle kanten, vond de rechter. Een spreekverbod vragen met mensen die geen partij zijn in het geding; onduidelijkheid

over de feiten; geen bewijs voor een onrechtmatige daad. De rechter maakte daarom gehakt van de eis.

Bovendien stuurde de rechtbank uit ergernis over het gebruik van toevoegingsgeld voor zo'n zaak een (anonieme) versie van de uitspraak aan de deken in Haarlem en aan de Raad voor Rechtsbijstand 'te-einde hen te informeren over de wijze waarop in de onderhavige zaak met (...) door de overheid gefinancierde rechtsbijstand (...) is geprocedeerd'.

De Haarlemse deken Stef Linthorst is 'blij met het signaal. Als je niets zou horen, weet je niet wat er speelt in rechtszalen. De rechter kan vanuit zijn eigen visie aan de bel trekken. Hij handelt in het algemeen belang. De beschikbare gelden voor rechtshulp zijn gelimiteerd. Als Balie moeten we zorgen dat het geld

dat we voor rechtsbijstand krijgen goed besteed wordt. Maar de eerste instantie die hier iets van moet vinden is natuurlijk de Raad voor Rechtsbijstand. Als die niet wordt geïnformeerd, kan ze ook geen beleid maken.'

Linthorst heeft inmiddels van een van de partijen ook een dekenklacht over de zaak binnen gekregen. Voor zijn onderzoek wil Linthorst

contact opnemen met de Raad voor Rechtsbijstand. 'Die moet maar zeggen wat ze ervan vindt.' Wil Linthorst de actie van de rechter die hem het geanonimiseerde vonnis toezond ook betrekken in zijn beoordeling? 'Dat kan haast niet anders. Naar de visie van de rechter is hier sprake geweest van sterk ondermaats presteren.'

Drie jaar cel voor Syrische advocaat

.....
Tatiana Scheltema
redacteur

Een rechtbank in Damascus heeft de Syrische advocaat en mensenrechtenactivist Muhannad Al-Hassani veroordeeld tot drie jaar gevangenisstraf voor 'het verspreiden van valse informatie in het buitenland' en 'van informatie die het nationale sentiment verzwakt'. Over de behandeling van deze zaak schreven we in het nummer van 28 mei

jl. (p. 214) Van de aanklacht dat Al-Hassani's mensenrechtenorganisatie geld zou hebben gekregen uit Egypte werd hij vrijgesproken. Dat meldde de Amsterdamse deken Germ Kemper verleden week vanuit Damascus via Adrie van de Streek van Advocaten voor Advocaten.

Al-Hassani (44) trad voor zijn arrestatie, vorige zomer, veelvuldig op voor mensenrechtenactivisten en dissidenten. Anders dan gewone misdadigers heeft Al-Hassani in de gevangenis nauwelijks rechten.

Daarom maakt hij kralenhanders, om van de opbrengst een slaapplaats of eten te kopen. Een delegatie van Advocaten voor Advocaten gemandateerd door de Nederlandse en de Amsterdamse Orde woonde het proces bij, evenals vertegenwoordigers van de International Bar Association, de International Commission of Jurists (ICJ) en de EU. De internationale belangstelling 'heeft ongetwijfeld meegespeeld bij de strafmaat', aldus Kemper. Tijdens de zitting vorige week had de verdediging er bij de

rechters en officieren van justitie op aangedrongen getuigen te mogen horen, maar aan dat verzoek werd geen gehoor gegeven.

Op 4 juli is er vonnis gewezen in de zaak van de 79-jarige Haytham Al-Maleh, advocaat in Syrië, die sinds oktober 2009 gevangen zit. Hij was de advocaat van Al-Hassani. Advocaten voor Advocaten hoopte bij het ter perse gaan van dit nummer dat hij op humanitaire gronden zou worden vrijgelaten omdat zijn gezondheid snel achteruit gaat. (TS)

Berichten van de Orde

Herintreders: per 1 juli 20 extra opleidingspunten

Herintredende advocaten dienen per 1 juli 2010 twintig extra opleidingspunten te behalen in het eerste jaar na beëdiging. Het College van Afgevaardigden heeft op 24 juni 2010 ingestemd met de desbetreffende wijziging van de Verordening op de vakbekwaamheid. De Raad van Toezicht kan op verzoek van de herintreder van deze verplichting een vrijstelling geven.

Niet-erkende cursussen zelf beoordelen

Een verduidelijking in de toelichting bij de nieuwe Verordening op de vakbekwaamheid: advocaten kunnen bij niet-erkende cursussen nu zelf beoordelen of deze punten opleveren. Deze punten kunnen worden opgevoerd in het kader van de jaarlijkse controle, zonder dat daarvoor een bevestiging noodzakelijk is. De advocaat kan dus zelf beoordelen of de cursus voldoet aan de eisen van de verordening en zijn praktijk ten goede komt. In de Verordening wordt aan deze cursus één punt per uur verbonden.

Gestructureerde feedback levert per 1 juli punten op

Op 24 juni 2010 heeft de Algemene Raad met het College van Afgevaardigden besproken dat gestructureerde feedback per 1 juli 2010 punten kan opleveren in het kader van vakbekwaamheid. Een rapport van een daarvoor in 2010 in het leven geroepen 'werkgroep gestructureerde feedback' levert de basis voor het neerleggen van de eisen door de Algemene Raad in nadere voorwaarden. In de Regeling Vakbekwaamheid wordt een definitie van gestructureerde feedback opgenomen.

Over deze materie zullen binnenkort in dit blad enkele advocaten worden geïnterviewd.

Ook punten voor afstandsonderwijs

Per 1 juli 2010 is het ook mogelijk om met afstandsonderwijs punten te behalen in het kader van de Verordening op de Vakbekwaamheid, ook als het gaat om een cursus bij een niet-erkende instelling.

Maximering punten rechter-plaatsvervanger

Op grond van de huidige tekst van de Verordening op de vakbekwaamheid kan een rechter-plaatsvervanger al zijn opleidingspunten behalen met het verrichten van werkzaamheden als rechter-plaatsvervanger of als arbiter. Hierdoor mogen bijvoorbeeld ook mondelinge politiezittingen worden meegeteld: twaalf punten op één ochtend. Het College van Afgevaardigden acht dit evenals de Algemene Raad onwenselijk, daarom wordt het aantal punten dat met deze werkzaamheden kan worden behaald per 1 januari 2011 gemaximeerd.

• Zie voor de bijbehorende regelingen www.advocatenorde.nl, onder 'Wet- en regelgeving'.

Manager Rob van Otterlo vertrekt

Prof. dr. Rob van Otterlo vertrekt per 1 september als hoofd Uitvoering Wet- & Regelgeving bij het Bureau van de Orde. Hij werkte negen jaar bij de Orde en wil zich nu meer concentreren op zijn hoogleraarschap bij de Universiteit van Amsterdam (Organisatie van de juridische dienstverlening) en op freelanceadvieswerk.

(advertentie)

Adverteren in dit tijdschrift?

Bel met Veerle Sanderink 070-3780350 of kijk voor de mogelijkheden op www.bereikdejurist.nl

Sdu UITGEVERS

Bereikt alle juristen

Contact met het bureau van de orde

Postbus 30851, 2500 GW Den Haag
Tijdelijk bezoekadres tot december: J.P. Coenstraat 7, Den Haag

Algemene informatie	070-335 35 35	info@advocatenorde.nl
N.a.w.-gegevens advocatuur	070-335 35 29	info@barbeheer.nl
Centrale Controle Verordeningen	070-335 35 26	ccv@advocatenorde.nl
Landelijke financiële bijdrage	070-335 35 23/21	finorg@advocatenorde.nl
Communicatie (o.a. brochures)	070-335 35 52	pr@advocatenorde.nl
Kwaliteitszorg	070-335 35 71/78	
Fax algemeen	070-335 35 31	
Helpdesk		
BalieNet-certificaten	070-335 35 86	certificaat@advocatenorde.nl
Overige vragen van advocaten	070-335 35 54	helpdesk@advocatenorde.nl
Opleiding		
Beroepsopleiding (09.00-12.00 u)	070-335 35 55	opl@advocatenorde.nl
Voortgezette Stagiaire Opleiding (VSO)	070-335 35 58	vso-po@advocatenorde.nl
Onderhoud vakbekwaamheid (PO)	070-335 35 58	vso-po@advocatenorde.nl
Vrijstellingen BO en VSO	070-335 35 41	pb@advocatenorde.nl

Aan wiens kant
staat het recht
als beide partijen
gelijk hebben?

Stafjurist

De rechtspraak Of het nu gaat om een scheiding, een burenruzie of een zakelijk conflict: als twee partijen er samen niet uitkomen, moet iemand rechtspreken. Zorgvuldig nagaan van het voor en het tegen en vervolgens een uitspraak doen. Dat is in essentie het werk van de rechtspraak.

Uiteraard werken rechters niet alleen. Steeds vaker wordt er gewerkt in teams, waarin iedereen zijn bijdrage levert aan een optimaal functionerende rechtspraak. Om dit te kunnen realiseren, heeft de rechtspraak continu behoefte aan gedreven medewerkers die oog hebben voor de mens achter het dossier.

Stafjurist sector civiel recht m/v 36 uur

Als stafjurist bij de sector civiel recht concipieert u zowel zelfstandig als op aanwijzing uitspraken. Daarnaast adviseert u in zaken van complexe juridische aard en bewerkt u zaken zelfstandig en zonder instructie voor. U verleent juridische ondersteuning tijdens de procesgang en treedt op als griffier ter zitting.

Uw werkerrein omvat enerzijds feitelijk ingewikkelde zaken met slechts enkele juridische vragen en beslispunten en anderzijds zaken die feitelijk zeer complex van aard zijn en meerdere juridische beslispunten bevatten.

U heeft de opleiding Nederlands Recht voltooid en u beschikt over minstens vier jaar ervaring met en een zeer brede kennis van juridische vraagstukken en ruime

ervaring in het schrijven van onder andere juridische nota's, vonnissen en beschikkingen. Naast uw schriftelijke is ook uw mondelinge uitdrukingsvaardigheid uitstekend. U bent zorgvuldig en in staat zich zelfstandig en op basis van de feiten een oordeel te vormen en u bent zich bewust van de omgeving waarin u acteert.

Uw salaris is afhankelijk van ervaring en opleiding en bedraagt minimaal € 2.850,- en maximaal € 4.964,- bruto per maand bij een 36-urige werkweek, exclusief 8% vakantietoeslag en een eindejaarsuitkering. Het betreft een tijdelijke functie voor de periode van 12 maanden. Bij een goede beoordeling na deze 12 maanden kan de aanstelling met maximaal 24 maanden worden verlengd. De aanstelling is tijdelijk omdat de functie mede bedoeld is voor personen die op termijn de functie van rechter ambiëren. Een garantie daarvoor kan echter niet worden gegeven.

Voor de kandidaten die door de selectiecommissie in beginsel geschikt worden bevonden, maakt een schrijftest (casus) deel uit van de selectieprocedure. Als deze met goed gevolg wordt afgelegd, vindt een assessment plaats. Voor externe kandidaten geldt dat een Verklaring Omtrent het Gedrag voorwaarde is voor aanstelling. De sollicitatiegesprekken vinden plaats op dinsdag 20 juli 2010.

Gerechtshof 's-Hertogenbosch Het gerechtshof 's-Hertogenbosch is een klantgerichte organisatie die veel belang hecht aan

kwaliteit. De organisatie bestaat uit de sector belastingrecht, de sector civielrecht, de sector strafrecht en een bedrijfsbureau. Het gerechtshof behandelt handels-, familie-, straf- en belastingzaken in hoger beroep in de arrondissementen Breda, 's-Hertogenbosch, Roermond en Maastricht. Van de ongeveer 250 medewerkers is het merendeel actief in een rechterlijke functie of de juridische en administratieve ondersteuning. Daarnaast werkt een aantal stafspecialisten binnen de vakgebieden beleid, communicatie, personeel & organisatie, en planning & control. De leiding van het gerechtshof bestaat uit de president, de directeur bedrijfsvoering en de drie sectorvoorzitters.

Uw reactie Voor meer informatie over de functie-inhoud kunt u contact opnemen met de heer F. Logtens, staffunctionaris bedrijfsvoering, (073) 620 42 74. Voor meer informatie over het verloop van de procedure kunt u bellen met mevrouw K. Saegaert, afdeling personeel & organisatie, (073) 620 41 47. Stuur uw schriftelijke sollicitatie o.v.v. het vacaturenummer [xyz] uiterlijk 15 juli naar: Gerechtshof 's-Hertogenbosch, Afdeling personeel & organisatie, Postbus 70583, 5201 CZ 's-Hertogenbosch of per e-mail naar k.saegaert@rechtspraak.nl. Meer informatie over het gerechtshof 's-Hertogenbosch vindt u op www.rechtspraak.nl.

Acquisitie naar aanleiding van deze advertentie wordt niet op prijs gesteld.

de Rechtspraak

Rechtbank
's-Hertogenbosch

Advocaten en cliënten die vertellen wat ze bij de rechtbank komen doen. En rechters die voor en na de zitting vertellen hoe ze tegen de zaak aankijken en zelf hun eigen vonnis toelichten. Dit product van een unieke samenwerking tussen tv-producenten en de rechtspraak is vanaf eind november bij de EO te zien in de documentaireserie *De Rechtbank*, deze maanden opgenomen in de Rechtbank Utrecht. We gingen kijken bij de opnames.

Rechtbank op tv - The Making of 'Mensen hebben het recht

Trudeke Sillevius Smitt
redacteur *Advocatenblad*

Advocaat mr. Boelens staat midden op het Vrouwe Justitiaplein voor de camera. Hij bepleit in zijn herenzomerjack ernstig en met nadrukkelijke gebaren de zaak van zijn cliënte. 'Als de IND zegt: het verhaal van mevrouw Irakoze klopt niet met dat van haar ex-man, dan is dat op zich een terechte constatering. De IND trekt alleen een verkeerde conclusie: "Dus mevrouw liegt." De man van mevrouw was er helemaal niet bij toen zij door de commandant werd bedreigd, mishandeld en afgeperst.' Mr. Boelens werkt mee aan de televisieserie *De Rechtbank*. Een documentaire mag je het eigenlijk niet noemen – dat is te 'Nederland 2'. Paul Beek, een van de producenten van de productiemaatschappij De Haaien: 'Deze serie komt op net 1, dat heeft de netcoördinator zo beslist. Dat betekent dat de serie bestemd is voor het grote publiek. We trekken geen maatschappelijke conclusies, maar we willen wel laten zien dat het hier om mensen gaat.'

De zaak van mr. Boelens is een A-zaak, dat wil zeggen: de makers hebben bedacht dat het verhaal van mevrouw Irakoze dragend zal zijn voor een aflevering. B-zaken komen een aantal keren tussendoor terug, en C-zaken één of twee keer. Als mevrouw Irakoze binnenkomt in het gerechtsgebouw, mag ook zij voor de camera haar verhaal doen, bij een zitje in de hal. Mevrouw heeft vooraf toestemming gegeven voor de opnames. De producent heeft dat via haar advocaat

geregeld. Mevrouw Irakoze maakt een gelaten indruk, van haar gezicht valt weinig emotie af te lezen. Als het interview begint, slaat ze snel nog even haar mouwen om. 'Wat betekent deze dag voor u?' 'Niet goed,' vertaalt de tolk haar antwoord. 'Ik weet niet wat de beslissing zal zijn. Mijn kinderen studeren hier en ik ben volgend jaar klaar met een opleiding in de zorg. Als we terug moeten naar Burundi, brengt die commandant mij om het leven.'

In de close-ups van mevrouw Irakoze oogt haar gezicht nu toch iets minder onbewogen

te weten wat hier gebeurt'

Foto's: Ronald Brokke

In de serie *De Rechtbank* zullen zo veel mogelijk soorten zaken aan bod komen: kantonzaken, strafrecht, familierecht, bestuursrecht en handelszaken. De rechtbank heeft twaalf rechters geselecteerd en uit de zaken die zij behandelen, maakt de producent in overleg met de rechtbank een keuze. Die rechters zijn niet alleen op kwaliteiten gekozen, vertelt rechter en initiatiefnemer Eddie Bongers. 'We wilden vooral een breed beeld laten zien, dus een goede verhouding man/vrouw en oud/jong.'

Bongers kwam samen met zijn vriend Bas Groot (ex-advocaat, nu partner bij een juridisch adviesbureau) op het idee voor de serie tijdens een gezamenlijke vakantie in 2006. 'Wij vertelden elkaar onze ervaringen uit de praktijk,' aldus Groot. 'Niet allemaal grote zaken, maar voor de rechtzoekenden heel belangrijk. Wij wilden laten zien hoe het in de praktijk gaat. Het beeld dat mensen van de rechtspraak hebben, is vaak zo eendimensionaal.' Bongers: 'Een advocaat is meer gewend de media te gebruiken; voor rechters ligt het ingewikkelder. Het leek ons goed als rechters een keer over hun eigen zaken aan het woord kwamen.'

.....
**De filmploeg over de rechter:
'De onwennigheid van de eerste keer
was er nu wel vanaf.'**
.....

Het idee van Bongers en Groot belandde in vruchtbare bodem bij de Raad voor de rechtspraak, waar de discussie over de zichtbaarheid van de rechter al gaande was. 'Binnen de rechtspraak leeft wel: als we stil blijven zitten, verliezen we steeds meer vertrouwen,' aldus Bongers. 'Mensen hebben het recht te weten wat hier gebeurt.'

Geraakt

Er volgden vele concepten, brainstorm- en overlegsessies, procedurebeschrijvingen en toestemmingen – en nu is het dan zo ver dat er wordt gedraaid. Klaas Jan Veenstra, de rechter die de vreemdelingenzaak van mevrouw Irakoze gaat behandelen, staat voorafgaand aan de zitting klaar in zijn werkkamer, in zijn gewone kledij, om zijn verhaal te doen. De interviewster zet nog snel een varentje uit de venster-

bank op het wat kale bureau achter hem. Veenstra herhaalt de vraag van de interviewer in zijn antwoord, dat weet hij al van eerdere opnames: 'Ik heb zometeen een vreemdelingenzitting. Het gaat over mevrouw Irakoze, die in 2005 naar Nederland is gevlucht. In die tijd was het beleid dat alle asielzoekers die daar vandaan kwamen, werden toegelaten. Toen de situatie in Burundi verbeterde, is dat beleid afgeschaft. Toen zijn al die zaken weer uit de kast gepakt en is men alsnog naar het individuele relaas gaan kijken.' Veenstra legt uit dat het in deze zaak vooral om de geloofwaardigheid van de verklaring van mevrouw gaat, nu haar toenmalige man iets anders heeft verklaard. En dat hij moet toetsen of de negatieve beslissing van de IND in het geval van mevrouw Irakoze juridisch juist is.

'Bent u geraakt door wat haar is overkomen?'
'Ik ben wel geraakt door wat haar is overkomen. Als ze terug zou moeten, is dat verschrikkelijk ingrijpend, een alleenstaande vrouw met kinderen in een land waar het niet goed geregeld is. Maar ik probeer me daardoor bij mijn beslissingen te houden.'

sing niet te laten beïnvloeden, en ik zal me daardoor ook niet laten beïnvloeden. Dat is niet mijn taak als onafhankelijke rechter,' aldus Veenstra. Na afloop van het interview zeggen leden van de filmploeg op de gang tegen elkaar: 'Het gaat goed hè? De onwennigheid van de eerste keer was er nu wel vanaf.'

Als de zitting begint, vraagt de rechter conform het protocol nog eens of iedereen die aanwezig is, toestemming heeft gegeven voor de opnames. Men mag tot het laatste moment nog terug, is de afspraak met de producent. Minderjarigen komen alleen onherkenbaar in beeld en anderen mogen daar ook voor kiezen. Handelingsonbekwamen en BOPZ-zaken komen niet in de uitzending.

Maar mevrouw Irakoze heeft geen bezwaar tegen de camera's, die in de rechtszaal nauwelijks storen doordat ze keurig zijn weggewerkt. Ze worden vanuit de regiekamer achter de zittingszaal op afstand bediend. Drie heren zitten achter de schermen, producent Arjan van Engen in het midden. Tijdens het uitvoerige betoog van mr. Boelens verzucht hij: 'Een heftige zaak, maar zo kan het wel héél lang duren.' In het verhaal van de IND-man klinkt telkens weer de woorden 'ongeloofwaardig', 'ongeloofwaardig'. In de close-ups van mevrouw Irakoze oogt haar gezicht nu toch iets minder onbewogen. Haar ogen schieten steeds sneller heen en weer tussen de advocaat en de vertegenwoordiger van de IND. Aan het eind heeft de rechter nog een vraag aan haar: 'Uw eigen verklaring is niet innerlijk tegenstrijdig. Maar als u bent afgeperst en in elkaar geslagen, hoe kan het dan dat uw ex-man zegt dat er geen echte problemen waren?'

'Ik heb het met mijn man besproken, maar ik denk dat hij niet echt geïnteresseerd was in mijn problemen,' vertaalt de tolk mevrouw Irakoze. De rechter vraagt het nog een keer, in andere bewoordingen, en mevrouw herhaalt: 'Hij was niet geïnteresseerd in mijn problemen.' Van Engen, vanachter de knoppen in de regiekamer: 'De taalbarrière is enorm hè, ook al zit hier een tolk bij.'

Van Engen was al in een vroeg stadium bij het project betrokken. Het portfolio van zijn productiemaatschappij De Haaien wekte bij de rechtbank vertrouwen – ze maakten onder andere de serie *Vreemde trailies*, over Nederlanders in buitenlandse

De producent over het pleidooi: 'Een heftige zaak, maar zo kan het wel héél lang duren'

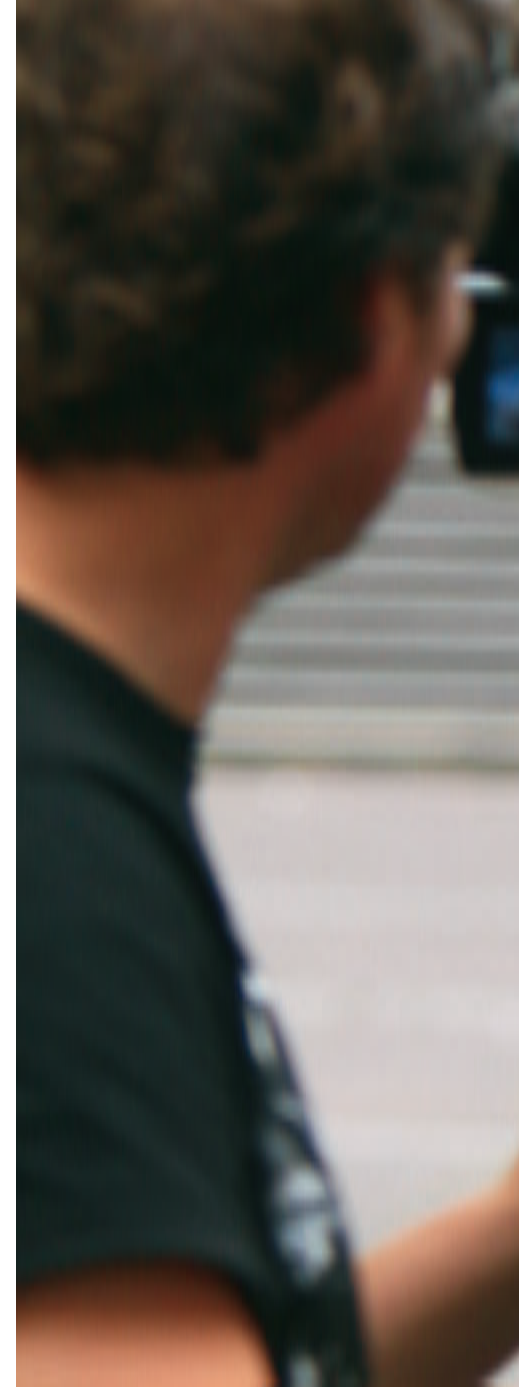
gevangenissen, en *Moskou tot Moermansk* met Jelle Brandt Corstius. 'Hier gaat het erom te laten zien wat er in de rechtbank gebeurt en wat leuk is om naar te kijken. Het programma moet een mix zijn van emotioneel, inhoudelijk en grappig. Maar niet op een commerciële manier, waar een emotie met een zoempje en een pianomuziekje wordt aangezet.' Volgens Van Engen is het verhaal van de zaak het belangrijkste voor het programma. Maar de performance van de advocaat speelt natuurlijk ook een rol.

Vlaggenmast

Dat was merkbaar bij de zaak die eerder op deze dag werd opgenomen. Woonaccent Makelaars Amersfoort wil een vlaggenmast aan de gevel om reclame te maken voor de zaak, maar de gemeente weigerde een vergunning te verlenen. De makelaar beroept zich op de aanwezigheid van andere vlaggenmasten bij bedrijven in de straat. Een C-zaakje, zo was de inschatting: goed voor één of twee kleine scènes in een aflevering. Maar advocaat mr. Weijzen deed het wel erg leuk, vindt de crew. Na afloop van de zitting kwam hij uiterst opgewekt de rechtszaal uit, al had hij de zaak verloren. Alle gronden afgewezen, en de gemeente zou ook de andere vlaggenmasthouders gaan aanschrijven. 'Zo gaat dat!' riep mr. Weijzen. 'Als advocaat verlies je wel meer, maar op deze manier is dat niet zo erg. Het was een uitstekende uitspraak in juridische zin. Maar ik weet natuurlijk niet hoe depressief cliënt is.'

Cliënt is ook niet depressief. Hij dacht van tevoren 3 procent kans te hebben om te winnen, zegt hij, 'maar de rechter had wat mij betreft toch moeten zeggen: de gemeente heeft lang genoeg de tijd gehad, de rechtsgelijkheid brengt mee: geef me neer ook z'n vlaggenmast'. Dat de andere vlaggen nu moeten verdwijnen, betreurt hij. 'Ik gun ze die vlaggen en het wordt er vrolijker van.'

Waarom doet advocaat Weijzen mee aan het programma? 'Het kan nooit kwaad te laten zien hoe de rechtbank

functioneert. En het is winst als het meer begrip oplevert, als het beeld over het strafrecht wordt genuanceerd.' Gewillig werkt iedereen mee als ze voor de camera nog een keertje naar buiten moeten lopen. Voor vertrek schiet Mr. Weijzen de crew nog even aan: 'Volgende maand heb ik nog een heel mooie zaak...'. Producent Van Engen heeft zo al heel wat advocaten zien passeren. Wat vindt hij van wat hij heeft gezien? 'Je ziet soms zo'n maandagochtendadvocaat, die echt zit te blunderen, en er zijn mensen die er een heel theater van maken omdat ze denken: het is televisie. Maar het mooiste is natuurlijk als er iets gebeurt tussen advocaat en rechter, dat de rechter tot nadenken wordt aangezet. Je kunt zien dat het pleidooi de zaak kan maken en breken bij de rechter.'

Advocaat Willem Boelens wordt geïnterviewd voor de Rechtbank Utrecht

.....
Voor vertrek schiet de advocaat de crew aan: 'Volgende maand heb ik nog een heel mooie zaak...'
.....

Maar het blijft wikken en wegen, het is niet zwart-wit. Het programma ook niet. De mensen op de bank mogen zelf advocaat of rechter spelen.'

Veel rustiger dan bij de 'vlaggenmast' gaat het eraan toe als partijen in de zaak-Irakoze de rechtszaal verlaten. Mevrouw zal nog een tijdje in onzekerheid verkeren, want de rechter zal over ruim een maand uitspraak doen. Hij vertelt voor de camera dat hij nog gaat nadenken en raadkame-

ren met de griffier. De discussie was goed op de twee cruciale punten, vindt hij: de geloofwaardigheid, die een lastig punt blijft, en het betoog van de advocaat dat een alleenstaande vrouw met kinderen in Burundi op dit moment een groot risico loopt slachtoffer te worden van seksueel geweld. Als hij zijn beslissing heeft genomen, zal hij nog een keer voor de camera verschijnen, om de uitspraak toe te lichten. 'Dat gebeurt normaal gesproken nooit,' vertelt rechter Veenstra later. 'In sommige zaken geeft de persrechter een algemene toelichting, maar over de zaak zelf geeft hij alleen informatie die rechtstreeks in de uitspraak terug is te vinden. De meeste rechters die aan dit programma meedoen, hebben voor zichzelf bedacht: wij willen daar niet te moeilijk mee om-

gaan. We lichten de zaak toe en dan kun je best meer informatie geven, die niet direct in de uitspraak is terug te vinden. Maar natuurlijk geen nieuwe, dragende overwegingen.'

In de zaak van mevrouw Irakoze is alles netjes, degelijk en beschaafd verlopen. Maar komt dat over bij de kijker? Aan het eind van de middag ziet het er naar uit dat de 'vlaggenmast' prominenter in de uitzending zal komen dan verwacht, terwijl de zaak van mevrouw Irakoze toch niet het dragende verhaal voor een uitzending wordt. Want ja: het is televisie. <<

De achtde serie *De Rechtbank* wordt vanaf 30 november uitgezonden op de dinsdagavond.

Kroniek burgerlijk procesrecht 2009 deel 1

kroniek
2009

In dit nummer het eerste deel van het jaarlijkse overzicht van de jurisprudentie burgerlijk procesrecht; in het volgende nummer ook nieuwe wet- en regelgeving. Deze kroniek bevat een selectie van uitspraken die in 2009 zijn geweest en van oudere uitspraken die in 2009 zijn gepubliceerd en niet in de kroniek van vorig jaar zijn vermeld. Daarnaast is er een

overzicht opgenomen van relevante in 2009 in werking getreden wet- en andere regelgeving op BPR-gebied. In deze kroniek worden specifieke ontwikkelingen in de wijze van procederen in cassatie buiten beschouwing gelaten. Verwijzing naar de RvdW is achterwege gebleven indien de betreffende uitspraak tevens in de NJ is gepubliceerd.

INHOUD

Deel 1

Algemene beginselen

- Toegang tot de rechter
- Varia

Arbitrage en bindend advies

Beslag

Bevoegdheid

Bewijs

- Bewijsaanbod
- Bewijslast(verdeling)

- Bewijsmiddelen
- Getuigenbewijs
- Deskundigenbewijs
- Voorlopig getuigenverhoor
- Voorlopig deskundigenbericht

Dagvaarding

Executie

- Misbruik van (proces)recht/Executiegeschil
- Executiegeschil en kantonrechter

- Dwangsom
- Exequatur
- Exhibitieplicht

Deel 2

Hoger beroep

- Appellabiliteit
- Tussentijds appèl
- Grievensstelsel
- Devolutieve werking hoger beroep
- Varia

Incidenten

- Schorsing en hervatting
- Voeging en tussenkomst
- Zekerheidstelling
- Uitvoerbaar bij voorraadverklaring (253)

Kort geding

Kosten

- Vast recht
- Proceskosten

Partijperikelen

Pleidooi

Schadestaatprocedure

Uitspraak

- Bindende eindbeslissing
- Art. 32 Rv
- Varia

Verstek/Verzet

Verzoekschriftprocedure

Wraking

Wet- en andere regelgeving

.....
**Robert Hendrikse, Leonie Rammeloo,
 Henriëtte Bast, Hans Vestjens**
*advocaten te Amsterdam*²

Algemene beginselen

Toegang tot de rechter

In HR 24 april 2009 (*NJ* 2009/488 m.nt. A.I.M. van Mierlo) had de deurwaarder een fout gemaakt door de appèldagvaarding pas na afloop van de appèltermijn te betekenen, waardoor het appèl niet-ontvankelijk werd verklaard. In cassatie werd betoogd dat de door art. 6 EVRM beschermde en door de Staat te garanderen toegang tot de appèlrechter wordt geblokkeerd indien de door de Staat voor de betekening exclusief aangewezen ambtenaar (de gerechtsdeurwaarder) een fout maakt. De Hoge Raad oordeelt echter dat het één en ander geen schending van art. 6 EVRM oplevert. De fout kan niet aan de Staat worden toegerekend, nu de deurwaarder niet optrad als orgaan of vertegenwoordiger van de Staat, maar handelde in opdracht van appellante. Verder vindt de Hoge Raad de niet-ontvankelijkheidsverklaring door het hof geen disproportionele reactie op de fout.

Varia

Uit het ontbreken van een nadere conclusie mag natuurlijk niet (zomaar) worden afgeleid dat het eerder aangevoerde is prijsgegeven (zie Hof Amsterdam 17 februari 2009, *NJF* 2009/330 en Hof 's-Hertogenbosch 12 mei 2009, *PrG* 2009/123). In dat kader: in HR 24 april 2009 (*JBPr* 2009/38 m.nt. J. Dammingh onder *JBPr* 2009/45) verscheen een partij niet ter zitting bij het hof. Dit was het gevolg van een

ongebruikelijke – door een luchtmachtshow veroorzaakte – file. Ondanks een telefonisch verzoek vanuit de auto om uitsstel van de zitting liet het hof de zitting toch doorgaan. De Hoge Raad oordeelt dat het hof hier het belang van de afwezige partij bij het kunnen bijwonen van de zitting had moeten afwegen tegen het algemeen belang van een doelmatige procesgang en dat het hof in zijn uitspraak van deze belangenafweging had moeten doen blijken. Hoewel dit arrest is geweest in een belastingzaak, zijn genoemde overwegingen van de Hoge Raad – volgens annotator Dammingh – ook relevant voor het burgerlijk procesrecht.

Uitgangspunt in civiele procedures is dat beide partijen gelijk zijn geïnformeerd. Volgens de Rechtbank Amsterdam (15 juli 2009, *NJF* 2009/430) past een verbod inhoudende dat niet de gedaagde partij maar slechts één van haar medewerkers bepaalde informatie zal ontvangen, niet in het stelsel van de wet. Zie meer uitgebreid over deze uitspraak en de verhouding tussen openbaarmaking en geheimhouding van gegevens in het burgerlijk proces het artikel van R. F. Groos, in: *JBPr* 2010, afl. 1.

Arbitrage en bindend advies

Het Nederlands Arbitrage Instituut (NAI) vernieuwde in 2009 zijn arbitragereglement, dat per 1 januari 2010 van toepassing is – zo bepaalt art. 67 – op alle na die datum aanhangig gemaakte arbitrages. Behalve enkele verduidelijkingen, ziet de

vernieuwing o.a. op het ook per fax of e-mail kunnen communiceren met het NAI en haar arbiters en op de mogelijkheid van de administrateur van het NAI om een arbiter van zijn taak te ontheffen.

In twee arresten van 27 maart 2009 gaat de Hoge Raad in op de vraag in hoeverre in een vernietigingsprocedure tegen een arbitraal vonnis nieuwe stellingen toelaatbaar zijn (*NJ* 2010/169 resp. 170 m.nt. H.J. Snijders, *TvA* 2009/49 en 50 m.nt. B.C. Punt; zie ook M.H. de Boer, in: *TCR* 2010, p. 25). Nieuwe stellingen kunnen toelaatbaar zijn, wanneer deze geen strijd met de goede procesorde opleveren. Die goede procesorde leidt er bijvoorbeeld toe, dat men in beginsel niet pas in de vernietigingsprocedure mag betogen dat de arbiter onbevoegd is; al direct in de arbitrageprocedure moet een arbiter zelf kunnen oordelen over zijn eigen bevoegdheid. Bij de beoordeling of het aanvoeren van nieuwe stellingen in de vernietigingsprocedure is toegelaten, dient de rechter te toetsen of deze nieuwe stellingen aansluiten op eerdere stellingen, na te gaan wat de reden is voor het niet eerder aanvoeren van de nieuwe stelling en in aanmerking te nemen of de partij eerder al dan niet juridische bijstand had.

In de zaak die leidde tot HR 5 december 2008 was in feitelijke instanties een arbitraal vonnis vernietigd vanwege het ontbreken van de handtekening van de derde arbiter (*NJ* 2009/6, *TvA* 2009/33 m.nt. T.D. de Groot, *JBPr* 2009/2 m.nt.

.....
² Allen werkzaam bij Van Doorne NV. Leonie Rammeloo is tevens redactielid van dit blad.

H.W. Wiersma; zie ook M. H. de Boer, in: *TCR* 2010, p. 24; en Flach, in: *AA-Katern* 2009/6272). De partij die gebaat was bij instandhouding van het arbitrale vonnis vroeg de Hoge Raad om te anticiperen op de voorstellen van de Commissie-Van den Berg tot (deformaliserende) aanpassingen van het arbitragerecht. De Hoge Raad is daartoe niet bereid, nu het voorschift tot ondertekening van een arbitraal vonnis geen formaliteit betreft, maar juist beoogt te waarborgen dat een uit meerdere personen bestaand scheidsgerecht daadwerkelijk collegiaal tot een beslissing komt. Dit voorschrift behoort daarom tot de essentialia van een arbitraal vonnis, zodat niet-naleving ervan tot vernietiging moet leiden.

In zijn arrest van 24 april 2009 vaart de Hoge Raad wel een ruimhartiger koers door partiële vernietiging van een arbitraal vonnis toe te staan (*NJ* 2010/171 m.nt. H.J. Snijders, *JBPr* 2009/54 m.nt. R.P.J.L. Tjittes, *TvA* 2010/4 m.nt. J.J. van Haersolte-van Hof; zie ook Flach, in: *AA-Katern* 2010/112). Voorwaarde is wel dat het arbitrale vonnis verschillende beslissingen bevat die niet onverbrekelijk samenhangen, waardoor bij vernietiging van een deel de rest in stand kan blijven. Dit arrest is opvallend, omdat voorheen partiële vernietiging alleen mogelijk was wanneer arbiters in het vonnis buiten het petitum waren getreden. Verder oordeelt de Hoge Raad dat de vernietigingsrechter ook ambtshalve partieel mag vernietigen, mits het verzoek daartoe in de vordering besloten ligt. Of, zoals annotator Tjittes het zegt: 'Wie het meerdere mag, mag ook het mindere, mits zeker is dat het mindere expliciet of impliciet ook wordt gevorderd.' Overigens gaat de Hoge Raad in dit arrest ook uitgebreid in op de vernietigingsmogelijkheden bij schending van het recht van hoor en wederhoor, in het licht van de vrijheid van arbiters om bewijsmiddelen al dan niet toe te laten.

Daarmee komen we bij het bindend advies aan. Natuurlijk komt een bindend advies alleen voor vernietiging in aanmerking wanneer daaraan een zodanig gebrek kleeft dat gebondenheid aan het bindend advies naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is (art. 7:904 BW en o.a. *NJ* 1998/382). Aan de hand van deze maatstaf werden ook dit

kroniekjaar weer een aantal vernietigingsvorderingen gegrond bevonden. Bijvoorbeeld door de Rechtbank Utrecht, wegens schending van het beginsel van hoor en wederhoor (21 januari 2009, *NJF* 2009/147, *JOR* 2009/97, *TvA* 2009/23, *JBPr* 2009/34 met instructieve noot van P.E. Ernste).

In HR 22 december 2009 (*NJ* 2010/18, *JOR* 2010/69, *JBPr* 2010/18 m.nt. P.E. Ernste) stond ook het beginsel van hoor en wederhoor centraal. Hier ging het alleen om de vraag of de bindendadviesprocedure heropend mocht worden. De bindend adviseur had namelijk, na al een bindend advies te hebben gegeven in het geschil tussen een vermogensbeheerder en haar klant, geconstateerd dat er nog stukken van de klant bij zijn secretariaat lagen die hem ten onrechte niet tijdig onder ogen zijn gekomen. Daarop heropende hij de procedure en wees een nieuw bindend advies; ditmaal ten gunste van de klant. De vermogensbeheerder beklagde zich bij de civiele rechter over deze gang van zaken. De Hoge Raad overweegt dat in beginsel terughoudendheid moet worden betracht bij zowel de vernietiging als de heropening van al gegeven bindende ad-

viezen, maar keurt de handelwijze van de bindend adviseur toch goed; deze mocht in het licht van het essentiële beginsel van hoor en wederhoor menen dat zijn eerdere behandeling van de zaak zo gebrekkig was, dat een nieuwe behandeling noodzakelijk was. Bij de goedkeuring van de Hoge Raad speelt wellicht een rol dat de bewuste stukken de schriftelijke 'pleit-aantekeningen' van de klant betroffen, die zij voor de mondelinge behandeling mocht indienen omdat zij deze vanwege haar invaliditeit niet kon bijwonen. In haar noot roemt Ernste de praktische inslag van de bindend adviseur, die met de heropening partijen (juist) een vernietigingsprocedure bij de civiele rechter had willen besparen.

Wanneer in een overeenkomst is bepaald dat een bepaalde notaris bindend moet adviseren in toekomstige geschillen over de naleving van bepalingen in deze door hemzelf opgestelde overeenkomst, dan is dat bepaald ongelukkig. Als deze notaris/bindend adviseur ook nog zakelijke banden blijkt te hebben met een van de partijen bij dit geschil, welke partij in het bindend advies in het gelijk wordt ge-

steld, dan ligt een gebrek in de zin van art. 7:904 BW toch voor de hand? Nee hoor, betoogde de ‘winnende partij’ als verweer tegen de door de ‘verliezer’ gevraagde vernietiging van het bindend advies: de ‘verliezer’ heeft met de ondertekening van de overeenkomst uitdrukkelijk ingestemd met deze notaris als bindend adviseur. Dit argument gaat niet op, oordeelt de Hoge Raad (30 oktober 2009, *RvdW* 2009/1278, *JOR* 2009/343, *JBPr* 2010/16 m.nt. P.E. Ernste): de ‘verliezer’ heeft er immers níét mee ingestemd dat de notaris als ‘niet-onpartijdig en niet-onafhankelijk bindend adviseur zou optreden’. In haar noot zet Ernste per ontdekkingsmoment van de onpartijdigheid van een bindend adviseur uiteen wat de ontdekkende partij op dat moment daartegen kan doen.

Beslag

In Hof Amsterdam 28 april 2009 (*NJF* 2009/350, *JBPr* 2009/43 m.nt. A. Steneker) had een crediteur ten laste van zijn debiteur conservatoir derdenbeslag gelegd onder enkele huurders. De beslaglegger stelde vervolgens tijdig een eis in de hoofdzaak in, maar liet na om binnen acht dagen na het uitbrengen van de dagvaarding een afschrift daarvan te laten betekenen aan de huurders. De sanctie op dit verzuim is (natuurlijk) nietigheid van het beslag (art. 7:21 Rv). De huurders waren naar aanleiding van het vermeende beslag gestopt met het afdragen van huurpenningen. Eén van de huurders bleef opschorten totdat zij ruim een jaar later faillieerde. Gelet op de nietigheid van het beslag kon de verhuurder weliswaar de achterstallige huur vorderen, maar die vordering was als gevolg van het faillissement (vrijwel) onverhaalbaar. In de daarop-volgende aansprakelijkheidsprocedure tegen de beslaglegger oordeelt het hof dat op de beslaglegger geen verplichting rustte de huurders en/of beslagene *uit eigener beweging* op de hoogte te stellen van het feit dat de beslagen nietig waren geworden. Wel is hij gehouden die partijen *desgevraagd* juiste informatie te verschaffen en hen *desgevraagd* derhalve op de hoogte te stellen van de nietigheid van het beslag omdat de dagvaarding niet tijdig was overbetekend.

De *Beslagsyllabus* bepaalt dat in het algemeen geen beslagverlof wordt verleend indien de verzoeker met het beslag beoogt

een jegens hem ten gunste van gerekestreerde gewezen uitvoerbaar bij voorraad verklaarde veroordeling te frustreren. Dit speelt met name bij eigenbeslagen, maar uit Vznr. Rb. Utrecht 2 september 2009 (*NJF* 2009/450) blijkt dat het zich ook kan voordoen bij een derdenbeslag. In een eerder gevoerde bodemprocedure tussen verzoeker en gerekestreerde waren de conventionele vorderingen van verzoeker afgewezen en was hij in reconventie – uitvoerbaar bij voorraad – veroordeeld tot betaling van een geldsom. Verzoeker vroeg vervolgens verlof om – nadat hij aan het vonnis zou hebben voldaan – conservatoir derdenbeslag onder de deurwaarder en onder de stichting derdengelden van de raadsman van zijn wederpartij te mogen leggen tot zekerheid voor zijn – in eerste aanleg afgewezen – conventionele vorderingen. De voorzieningenrechter merkt het beslag aan als een ‘verkapt eigenbeslag’. Het leggen van een dergelijk beslag onder dergelijke omstandigheden levert in beginsel misbruik van procesrecht op. Dit is slechts anders, indien gerekestreerde zelf door het ten uitvoer leggen van het bodemvonnis misbruik van recht zou maken. Daarvan is geen sprake, zodat de voorzieningenrechter het verlof weigert.

Een vrijwel gelijksoortige situatie deed zich voor in Vznr. Rb. Arnhem 8 juli 2009 (*NJF* 2009/412), met dien verstande dat het verlof daar wel was verleend omdat verzoeker in zijn beslagrekest geen melding had gemaakt van het eerdere vonnis, waarin onder meer zijn beroep op opschorting en verrekening niet was gehonoreerd. In het opheffingskortgeding overweegt de voorzieningenrechter dat bij de beoordeling van de vraag of het gelegde beslag dient te worden opgeheven, aansluiting moet worden gezocht bij de criteria die worden gehanteerd bij de vraag of de executie van een uitvoerbaar bij voorraad verklaard veroordelend vonnis dient te worden geschorst. Het komt derhalve neer op de vraag of het eerdere vonnis klaarblijkelijk op een juridische of feitelijke misslag berust, dan wel of sprake is van een noodtoestand. Toepassing van die criteria leidt ertoe dat het beslag wordt opgeheven. Eiser had ook nog een verbod gevraagd om in de toekomst opnieuw conservatoir beslag te leggen voor dezelfde vordering, maar dat vindt de voorzieningenrechter een stapje te ver

gaan. In plaats daarvan gebiedt hij – zoals wel vaker gebeurt – de beslaglegger om in eventuele toekomstige beslagrekest die betrekking hebben op dezelfde vorderingen, melding te maken van beide vonnissen en deze ook in kopie aan te hechten.

Een andere zaak (Vznr. Rb. Haarlem 10 juli 2009) waarin de voorzieningenrechter onvolledig werd voorgelicht bij het vragen van beslagverlof, is gepubliceerd in *NJF* 2009/363. Verzoeker stelde in zijn verzoekschrift dat gerekestreerde niet aan zijn investeringsverplichtingen had voldaan en dat zulks wanprestatie opleverde. Verzoeker liet echter na te vermelden dat partijen recentelijk hadden afgesproken op welke wijze gerekestreerde die verplichting zou nakomen, en dat daaraan vervolgens nog geen uitvoering aan gegeven was omdat verzoeker zelf om uitstel had gevraagd. Zeker nu gerekestreerde bij de behandelingen van het beslagrekest niet wordt gehoord, mag een verzoeker – nog meer dan anders het geval is – niet misleidend te werk gaan. In het onderhavige geval heeft verzoeker een onvolledige en misleidende gang van zaken voorgesteld, hetgeen in strijd is met het bepaalde in art. 21 Rv. Dat artikel bepaalt ook dat de rechter bij niet-naleving daaruit de gevolgtrekking maakt die hij geraden acht. Reeds om die reden dient de opheffingsvordering volgens de voorzieningsrechter te worden toegewezen (zie ook de *Beslagsyllabus*, onder A, sub 2 op p. 3).

Op 6 februari 2009 (*NJ* 2009/344 m.nt. A.I.M. van Mierlo, *JBPr* 2009/16 m.nt. L.P. Broekveldt) wees de Hoge Raad zijn eerste arrest over *Vormerkung*. Verkopers hadden een aan hen toebehorend registergoed verkocht. De koper heeft de koop op de voet van art. 7:3 lid 3 BW laten inschrijven in de openbare registers. Kort daarna legt een bank conservatoir beslag op het registergoed ten laste van verkopers. De daarop-volgende dag vindt de levering aan koper plaats. Deze heeft de overeengekomen koopprijs gestort op de kwaliteitsrekening van de met de levering belaste notaris. De notaris heeft uit de koopsom een hypotheekhouder en een andere beslaglegger, wiens beslag dateert van voor de *Vormerkung*, voldaan. Het restant keert hij uit aan verkopers. Na voltooiing van de levering heeft de bank het beslag opgeheven. De bank verwijt de

notaris dat deze onrechtmatig jegens haar heeft gehandeld door de restant koopsom aan verkopers uit te keren in plaats van deze onder zich te houden. Zowel rechtbank als hof wees de vorderingen van de bank af. De Hoge Raad overweegt in zijn arrest dat met de woorden ‘niet kunnen worden ingeroepen’ uit art. 7:3 lid 3 BW wordt bedoeld dat de inschrijving van de koop – net als een beslag – niet leidt tot beschikkingsonbevoegdheid van de verkoper, en dus ook niet in de weg staat aan overdracht van het verkochte goed aan een derde. Deze bepaling brengt wel mee dat een vervreemding of bezwaring, tot stand gekomen na de inschrijving van de koop, niet tegen de koper kan worden ingeroepen. Voor een beslag gelegd na de Vormerkung betekent het voorgaande dat de inschrijving van de koop niet in de weg staat aan een latere beslaglegging ten laste van de verkoper en dat een dergelijk beslag in beginsel ook doel treft, maar dat het beslagen goed, mits het binnen zes maanden na inschrijving van de koop aan de koper wordt geleverd, niet door deze beslaglegger kan worden uitgewonnen. Indien het beslagen goed bij levering het vermogen van de verkoper verlaat, heeft dit echter niet tot gevolg dat het beslag automatisch komt te rusten op de verkoopopbrengst. Voor een dergelijke conversie is een wettelijke grondslag vereist, en die ontbreekt. Nu er geen beslag op de koopsom lag, heeft het Hof Amsterdam volgens de Hoge Raad terecht geoordeeld dat de notaris niet onzorgvuldig heeft gehandeld door – na voldoening van de hypotheekhouder en een eerdere beslaglegger die hun rechten wél tegen de koper konden inroepen – het restant van de koopsom aan de verkopers uit te betalen.

In de zaak die leidde tot HR 20 februari 2009 (NJ 2009/376 m.nt. A.I.M. van Mierlo, JBPr 2009/36 m.nt. L.P. Broekveldt en JOR 2009, 120 m.nt. C. Rijckenberg) had de ontvanger van de Belastingdienst executoriaal bodembeslag gelegd op roerende zaken voor de belastingschulden van vennootschap X. De zaken, waaronder enkele machines, behoorden toe aan haar werkmaatschappij Y en werden door X gebruikt bij de productie van motordelen. Aan Y werd op een gegeven moment surseance van betaling verleend, waarna de bedrijfsactiviteiten van X door Y werden voortgezet. Y kwam haar fiscale

verplichtingen echter ook niet (volledig) na, reden waarom de ontvanger voor deze eigen schuld van Y executoriaal beslag legde op (nagenoeg) dezelfde machines. In weerwil van dit beslag verkoopt en levert Y de beslagen machines aan Z. Vervolgens faileert zowel X, Y als Z. Nadat de curator van Z de machines in het openbaar heeft verkocht, wendde de ontvanger zich tot de voorzieningenrechter met het verzoek om een rechter-commissaris te benoemen ten overstaan van wie de verdeling van de netto-executieopbrengst van de machines kan plaatsvinden. In lijn met zijn eerdere uitspraken over de blokkerende werking van het beslag oordeelt de Hoge Raad hier dat een beslag niet tot beschikkingsonbevoegdheid van de beslagene leidt en om die reden niet in de weg staat aan overdracht van de beslagen zaak aan een derde. De blokkerende werking brengt wel met zich, dat de beslaglegger bevoegd blijft zijn beslag te vervolgen, ook al maakt de zaak geen deel meer uit van het vermogen van de schuldenaar. De beslaglegger behoudt die bevoegdheid indien de schuldenaar in staat van faillissement wordt verklaard, aangezien het niet meer tot het vermogen van de schuldenaar behorende goed dan niet door het faillissementsbeslag wordt getroffen. Indien de derdeverkrijger echter (ook) failliet gaat, staat het bepaalde in art. 33 lid 2 Fw in de weg aan uitoefening door de schuldeiser van zijn verhaalsbevoegdheid. De Hoge Raad oordeelt dat de schuldeiser in dat geval in het faillissement van de derdeverkrijger kan opkomen voor zijn vordering, uitsluitend om daarin naar de hem toekomende rang te worden erkend als bevoorrecht op de opbrengst van de zaak. De beslaglegger heeft geen aanspraak op afzonderlijke uitkering of verdeling van de opbrengst via een – los van het faillissement staande – rangregeling, zodat het verzoek van de ontvanger strandt.

Bevoegdheid

Een lek in een olieleiding in Nigeria in 2005 en een vonnis van de Rechtbank 's-Gravenhage van 30 december 2009 (JOR 2010/41 m.nt. R.G.J. de Haan) zijn aanleiding voor een krantenkop in *The Guardian* van dezelfde dag: *'Shell must face Friends of the Earth Nigeria claim in the Netherlands'*. Twee Nigeriaanse eisers en de Milieufederatie spraken de Nigeriaanse operator van Shell en de in Nederland gevestigde Shell

Holding voor de Haagse Rechtbank aan tot onder meer sanering van de omgeving van de lekkage en handhaving van *'good oil field practices'* in Nigeria. De operator meende dat misbruik werd gemaakt van art. 7 Rv welk artikel bevoegdheid schept in geval van internationale pluraliteit van gedaagden. Van de vereiste samenhang zou geen sprake zijn en de vordering tegen de holding zou zijn ingesteld op een evident ontoereikende grondslag met als uitsluitend doel rechtsmacht te creëren ten aanzien van de operator. De rechtbank verklaart zich bevoegd omdat onvoldoende is gesteld of gebleken dat sprake is van feiten of omstandigheden waarvan eisers de evidente onjuistheid kenden of behoorden te kennen. Geen sprake van misbruik van art. 7 Rv dus. In dezelfde zin Hof Amsterdam 1 april 2008, JBPr 2009/17 m.nt. G.S.C.M. van Roeyen.

Het HvJ EG heeft in dit kroniekjaar een aantal belangwekkende uitspraken gedaan, die hier kortheidshalve worden aangestipt. Vorderingen van consumenten tot opeising van een schijnbaar gewonnen prijs vallen onder het toepassingsbereik van art. 15 lid 1 sub c van de EEX-Vo (consumentenvorderingen kunnen worden ingesteld voor het gerecht van de woonplaats van de consument), mits de beroepsmatig handelende verkoper de verbintenis op zich heeft genomen die prijs aan de consument uit te keren en anders in geval de consument een bestelling bij die verkoper heeft geplaatst (14 mei 2009, NJ 2010/9) m.nt. P. Vlas). Een gesubrogeerde verzekeraar of andere uitkerende instantie kan niet profiteren van de bevoegdheidsregel van art. 11 EEX-Vo op grond waarvan de rechtstreeks getroffen van een ongeval de verzekeraar van de vermeend aansprakelijke persoon voor de rechter van zijn eigen woonplaats kan oproepen (17 september 2009, NJ 2010/10 m.nt. P. Vlas). De vordering tot compensatie wegens annulering van vluchten tussen lidstaten kan ter keuze van de eiser worden gebracht voor de rechter van de plaats van vertrek of de plaats van aankomst volgens de vervoersovereenkomst (9 juli 2009, VR 2009/9). De autonome bevoegdheidsafdeling in de EEX-Vo ten aanzien van individuele verbintenissen uit arbeidsovereenkomst (en die voor consumenten- en verzekeringszaken) bevat(ten) niet een bijzondere bevoegd-

vals? okay. doortrapt, gemeen?
listig, zou ik zeggen. maar 'wilsgebrek'?
Dat ervaar ik als beledigend...

heidsregel als art. 6 EEX-Vo voor internationale pluraliteit van gedaagden en dit artikel is daarop ook niet van toepassing (22 mei 2008, NJ 2009/393 m.nt. P. Vlas, RAR 2008/98).

De exclusieve bevoegdheidsgronden van art. 22 EEX-Vo zijn verder aan bod gekomen in een aantal uitspraken. Art. 22 sub 2 EEX-Vo bepaalt ten aanzien van geschillen over de geldigheid, nietigheid of ontbinding van rechtspersonen dan wel de besluiten van hun organen (binnen de rechtspersoon) dat de rechters van de lidstaat van vestiging bij uitsluiting bevoegd zijn. Het HvJ EG heeft op 2 oktober 2008 (NJ 2009/192 m.nt. P. Vlas, JOR 2009/123 m.nt. R.G.J. de Haan, VN 2009/6.10 m.nt. redactie) geantwoord op vragen van de Ierse rechter of dit artikel met zich brengt dat een vordering van een partij die meent dat zijn rechten zijn geschonden door een handeling van een rechtspersoon die het gevolg is van een besluit van een van haar organen, exclusief voor de rechter van de vestigingsplaats van de rechtspersoon kan worden gebracht. Dit is niet het geval. Een dergelijke ruime uitleg zou betekenen dat alle tegen een rechtspersoon in te stellen vorderingen die op enigerlei wijze verband houden met een

besluit van een orgaan van de rechtspersoon, aan de exclusieve bevoegdheid van de rechter van de vestigingsplaats van de rechtspersoon zouden zijn onderworpen. Daarvoor is art. 22 sub b EEX-Vo volgens het Europese Hof niet bedoeld. Zie voor een vergelijkbare zaak Hof's-Hertogenbosch 6 januari 2009, JOR 2009/125. In soortgelijke zin behoort een vordering tot vernietiging van een zekerheidsrecht op een onroerende zaak op grond van actio Pauliana niet tot de exclusieve bevoegdheid van art. 22 sub 1 EEX-Vo voor zake-lijke rechten op onroerende zaken (vgl. NJ 1991/572).

Volgens art. 31 EEX-Vo kunnen in de wetgeving van een lidstaat vastgelegde voorlopige of bewarende maatregelen bij de gerechten van die lidstaten worden aangevraagd, zelfs indien een gerecht van een andere lidstaat krachtens de EEX-Vo bevoegd is om van het bodemgeschil kennis te nemen. Op grond van vaste jurisprudentie is een reële band tussen het gerecht en de vordering vereist. De Voorzieningenrechter Rotterdam oordeelt dat van een zodanige band sprake was in een geval waarin hij werd geadieerd ter voorkoming van het trekken van een bankgarantie door een Nederlandse partij

die zekerheid had gesteld in de vorm van een *performance bond* van een Nederlandse bankinstelling naar Hongaars recht en waarin de Hongaarse rechter bij uitsluiting bevoegd was verklaard (7 april 2009, JOR 2009/266 m.nt. R.I.V.F. Bertrams). Een voorlopig getuigenverhoor voor de Nederlandse rechter is niet een maatregel tot bewaring van recht in de zin van art. 1074 lid 2 Rv, zodat in een geval waarin buitenlandse arbitrage was overeengekomen, de Rechtbank Amsterdam zich op 4 juni 2009 onbevoegd verklaart (NJF 2009/349 en JBPr 2009, 60 m.nt. I.P.M. van den Nieuwendijk).

Bewijs

Bewijsaanbod

Twee grondeigenaren in het Westland verkopen gronden aan een projectontwikkelaar en ontdekken nadien dat de door hen ingehuurde bemiddelaar een 'dubbele pet op had', namelijk ook die van aandeelhouder van de projectontwikkelaar. Ze vernietigen daarop de koopovereenkomst, op grond van wilsgebreken. De Hoge Raad verduidelijkt in deze zaak (HR 4 september 2009, NJ 2009/398) dat een partij die een beroep doet op een wilsgebrek, ten aanzien van het causaal verband tussen wilsgebrek en schade slechts hoeft te stellen (en, bij voldoende gemotiveerde betwisting, moet bewijzen) dat hij de overeenkomst niet of niet op dezelfde voorwaarden zou hebben gesloten, als de dwaling, het bedrog of het misbruik van omstandigheden niet had plaatsgemaakt. Niet nodig is dat deze partij precies aangeeft op welke andere voorwaarden zij de overeenkomst zou hebben gesloten indien zij niet onder de invloed van dwaling, bedrog of misbruik van omstandigheden zou hebben gehandeld. Tjittes en Van Wechem (NJB 2010, p. 917) vatten deze uitspraak mooi samen: 'Degene die het wilsgebrek heeft veroorzaakt, moet het processuele nadeel lijden.'

Bewijslast(verdeling)

Het Hof's-Hertogenbosch past op 10 maart 2009 de omkeringsregel toe (JA 2009/83 m.nt. C.H. van Dijk) op de medische aansprakelijkheidszaak naar aanleiding van zenuwletsel na een beenoperatie. In het licht van het gegeven dat op de

'bloedleegteband' (die het operatiegebied bloedvrij moest houden) te hoge druk stond én het feit dat de norm voor de toe te dienen druk er juist toe strekt om het specifieke gevaar van compressieschade aan zenuwen te voorkomen, bestaat een bewijsvermoeden ter zake van het causaal verband tussen de fout en schade. Daarmee is dit arrest een volgend voorbeeld van toepassing van de omkeringsregel in medische aansprakelijkheidszaken. Toch blijft de omkeringsregel maar zelden toepasselijk, namelijk alleen wanneer de fout ziet op een schending van een duidelijke norm, die er specifiek toe strekt een bepaald risico te voorkomen, welk risico zich vervolgens verwezenlijkt.

In de zaak die leidde tot HR 17 april 2009 (NJ 2009/196) twistten een verkoper en koper over de door hen gesloten koopovereenkomst ter zake van een woning. De verkoper meent dat de koper ten onrechte niet nakomt en wenst de contractuele boetes te innen. De (overigens: particuliere) koper beroept zich op het volgens hem overeengekomen financieringsvoorboud, waardoor hij de overeenkomst kon ontbinden. Het hof was de koper te hulp geschoten en had, mede vanwege de gebruikelijkheid van financieringsvoor-

houden in koopovereenkomsten met particulieren, geoordeeld dat het aan de verkoper was om te bewijzen dat er *geen* voorbehoud was overeengekomen. De Hoge Raad maakt korte metten met deze bewijslastverdeling: hij oordeelt dat het beroep van de koper op een ontbindende voorwaarde (bijvoorbeeld een financieringsvoorboud) een bevrijdend verweer is, zodat op grond van de hoofdregel van art. 150 Rv de bewijslast rust op degene die op de voorwaarde een beroep doet. Wie dit te snel gaat, kan er de conclusies van A-G Huydecoper voor HR 10 juli 2009 (RvdW 2009/872) en HR 11 september 2009 (RvdW 2009/1006) rustig op nalezen. Voor eenzelfde oordeel in een huurzaak, zie HR 27 november 2009 (NJ 2009/599, ook besproken door Tjittes en Van Wechem, in: *NJB* 2009, p. 917).

Bewijsmiddelen

De voormalige eigenaar van een belastingadviespraktijk heeft, na verkoop van die praktijk, het briefpapier van de praktijk vervalst, waardoor gelden binnenkwamen op een bankrekening waartoe hij nog steeds toegang had. Voor deze oplichting is de voormalig eigenaar strafrechtelijk veroordeeld. In de civiele procedure,

aangespannen door de nieuwe eigenaar van de praktijk, kon het strafvonnis als dwingend bewijsmiddel worden gebruikt, maar daarnaast kon de civiele rechter ook een in het kader van het strafrechtelijk onderzoek afgelegde verklaring als bewijsmiddel in aanmerking nemen (waarbij die verklaring – slechts – vrije bewijskracht heeft), aldus HR 20 februari 2009 (RvdW 2009/331).

Een buitenlands strafvonnis levert geen dwingende bewijskracht op in een Nederlandse civiele procedure, zo maakt de Rechtbank Breda op uit art. 161 Rv (25 november 2009, NJ 2010/220 m.nt. S. Perrick). Dit leidt tot een rigide tussenvonnis in een schrijnende kwestie; nadat een man in België vermoord is door zijn echtgenote, probeert zijn zus (en enig erfgename) te voorkomen dat de echtgenote een (lucratief) beroep mag doen op het finaal verrekenbeding uit de huwelijksvoorwaarden. De zus moet bewijzen dat de echtgenote de hand heeft gehad in het overlijden van haar man. De rechtbank acht het Belgische vonnis, waarin de echtgenote voor deze moord tot 25 jaar cel is veroordeeld, nog niet voldoende bewijs. Annotator Perrick verwacht dat de rechtbank op basis van het ter comparitie overgelegde Belgische strafdossier het bewijs wel geleverd acht. Zou het een erfrechtelijke procedure zijn geweest (over de vraag of een erfgenaam onwaardig is te erven, in de zin van art. 4.3 lid 1 BW), dan zou deze buitenlandse veroordeling wel voldoende zijn, zo meent Perrick.

Getuigenbewijs

Ook dit kroniekjaar genoot het verschoningsrecht weer de nodige aandacht. Meest in het oog springend is het arrest van de Hoge Raad over de vraag of een mediator verschoningsrecht toekomt (10 april 2009, RvdW 2009/512, JBPr 2009/37 m.nt. J. F. Fleming, JPF 2009/168 m.nt. F. A. W. Bannier, RFR 2009/66; zie ook A. W. Jongbloed, in: *AA* 2009, p. 246; I. Brand, in: *MvV* 2009 p. 279; P. A. Wackie Eysten, in: *TvA* 2009/31; en Flach, in: *AA Katern* 111). Eerst oordeelt de Hoge Raad dat de bestaande mediationovereenkomst tussen de partijen en de mediator (met daarin een geheimhoudingsbeding) geen bewijsovereenkomst is in de zin van art. 153 Rv en de waarheidsvinding dus gewoon prevaleert.

Vervolgens uit de Hoge Raad de volgende orakelspreuk: 'Een verschoningsrecht kan (vooralsnog) niet worden aangenomen voor de mediator,' waarna hij de voors en tegens van een verschoningsrecht voor mediators tegenover elkaar zet. In de literatuur leverde dit uiteenlopende reacties op: sommigen verwachten dat het verschoningsrecht er zal komen, mits mediators zich verder professionaliseren en verdere interne selectie plaatsvindt, anderen menen dat het 'vooralsnog' van de Hoge Raad slechts gezien moet worden als die ene zwaluw, die nog geen zomer maakt.

Over het fenomeen 'bronbescherming' en het daarmee verband houdende journalistieke verschoningsrecht gaat het arrest van het EHRM van 31 maart 2009 tussen Sanoma Uitgevers en Nederland (NJ 2009/450 m.nt. E.J. Dommering). Het EHRM oordeelt dat de Nederlandse justitie de cd-rom van de journalist van *Autoweek* in beslag mocht nemen; deze cd-rom bevatte foto's van een illegale straatrace, waarop een auto te zien was die mogelijk later bij een roofoverval was gebruikt. Het brongeheim, waar de journalist van Sanoma zich op beriep, weegt niet op bij het opsporingsbelang van justitie.

Over het medische verschoningsrecht heeft J. Legemaate aan de hand van wetgeving en rechtspraak een uitgebreid en zeer lezenswaardig artikel geschreven, genoemd 'Beroepsgeheim en verschoningsrecht in de gezondheidszorg' (NJB 2009, p. 2619-2626).

Bestaat er ook een militair verschoningsrecht? Deze vraag lag voor aan het Hof 's-Gravenhage (28 april 2009, NJF 2009/486), naar aanleiding van het verzoek om een (voorlopig) getuigenverhoor van een man die een soort James Bond in Nederlandse overheidsdienst lijkt te zijn geweest. Deze man pretendeert vorderingen op de Staat uit hoofde van zijn werkzaamheden in Bosnië-Herzegovina in de jaren negentig, als informant voor Nederlandse militairen ten behoeve van de opsporing van oorlogsmisdadigers. Met het getuigenverhoor hoopt hij ondermeer te bewijzen dat Nederlandse officieren met hem waren overeengekomen hem te beschermen, welke afspraak is geschonden omdat hij mishandeld is door de Kro-

atische veiligheidsdienst. De Staat heeft bezwaar tegen het getuigenverhoor omdat daarin medewerkers van de MIVD (Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst) of aan hen gelijk te stellen militairen zullen worden gehoord, waarbij ook namen van MIVD-medewerkers geopenbaard zullen worden, terwijl dit alles onder de geheimhoudingsplicht op grond van militaire regelgeving valt. Dit bezwaar is tevergeefs; het hof wijst het verzoek toe. Het is immers niet aan het hof, maar aan de rechter-commissaris om per getuige te bepalen of zij al dan niet bij de MIVD werken en, ook wanneer daarvan sprake is, per geval een afweging te maken of het belang van de staatsveiligheid toestaat dat de desbetreffende getuige van zijn geheimhoudingsplicht wordt ontheven. Wel overweegt het hof dat de rechter-commissaris daarbij vele mogelijkheden heeft om aan de geheimhoudingsverplichtingen uit militaire regelgeving tegemoet te komen, waaronder het horen van getuigen achter gesloten deuren, het alleen aan hem bekend te laten maken van de identiteit van de getuigen, het anonimiseren van proces-verbaal enzovoort. Opvallend in deze uitspraak is vooral dat er, los van art. 165 Rv, mogelijk nog een groep verschoningsgerechtigden bestaat, namelijk op grond van militaire regelgeving.

Deskundigenbewijs

Het Hof Amsterdam trof twee voortvarende partijen (7 oktober 2008, JBPr 2009/28 m.nt. E.F. Groot); nadat het hof een deskundigenbericht had gelast, stelde de appellant voor dat elke partij een deskundige zou voordragen en dat deze beide deskundigen een derde deskundige aanwijzen. De geïntimeerde kon zich hier goed in vinden en gaf direct al de naam van 'zijn' deskundige op. Het hof ziet niets in deze benoemingsmethode. Niet alleen omdat deze niet in de wet is voorzien, maar ook omdat hij betwijfelt of deze deskundigen wel de door het hof benodigde (in casu: actuariële) kennis bezitten. Annotator Groot benadrukt daarom weer de grote, wettelijk verankerde vrijheid van de rechter bij het benoemen van deskundigen, zowel wat betreft het aantal en de persoon als de aan de deskundige voor te leggen vragen.

Wat doet een rechter wanneer hij deskundigenbewijs heeft gelast, deskundigen

lek ben geschokt . niet geroerd.

heeft benoemd, maar het voorschot op het honorarium van de deskundige wordt niet door (een van) partijen betaald? Art. 196 lid 2 Rv bepaalt voor deze situatie alleen dat 'de rechter daaruit de gevolgtrekking [kan] maken die hij geraden acht'. De Rechtbank Rotterdam (6 mei 2009, JBPr 2009/61 m.nt. H.L.G. Wieten) voorziet bij de deskundigenbenoeming in deze (aansprakelijkheids)zaak al eventuele betalingsmoeilijkheden bij beide partijen (die elk de helft van het voorschot moeten betalen) en kondigt alvast de gevolgen van eventueel niet-betalen aan. Zonder voorschot kunnen de deskundigen geen rapport over de schadeomvang uitbrengen en zal de rechter de schade schatten, 'waarbij het niet-betalen van de voorschotten

wordt meegewogen ten nadele van de partij die het aangaat'. Een wat merkwaardige overweging, vindt annotator Wieten.

Voorlopig getuigenverhoor

Op twee van de bekende afwijzingsgronden ('onvoldoende belang' en 'strijd met goede procesorde') had het hof een verzoek tot het houden van een voorlopig getuigenverhoor afgewezen; volgens de Hoge Raad is deze afwijzing terecht (21 november 2008, *JBP* 2009/12 m.nt. van E.F. Groot, die gelezen kan worden als aflevering van de rubriek 'Even oprissen' in dit blad, over de afwijzingsgronden voor voorlopige getuigenverhoren).

Ten slotte: over de samenloop van een enquêteprocedure bij de Ondernemingskamer en voorlopig getuigenverhoren in een civiele procedure gaat de beschikking van de Rechtbank Amsterdam 17 september 2009, *JOR* 2009/284 m.nt. M. Brink. De rechtbank overweegt dat de raakvlakken met de door de OK bevolen enquête hier van dien aard zijn dat het vanuit proces-economisch oogpunt noodzakelijk is met de aanvang van het voorlopig getuigenverhoor te wachten totdat het verslag van de enquête beschikbaar is.

Voorlopig deskundigenbericht

Een rechter kan een verzoek tot het houden van een voorlopig deskundigenbericht slechts marginaal toetsen; hij zal het verzoek toewijzen, wanneer het voldoende relevant en concreet is en het feiten betreft die met een deskundigenbericht bewezen kunnen worden (vgl. *NJ* 2005/441). Voorheen gaf jurisprudentie alleen geen eenduidig antwoord op de vraag of de rechter ook gebonden is aan de door de verzoeker geformuleerde vraagstelling aan de deskundige: zo ging het Hof Leeuwarden (24 augustus 2006, *NJF* 2006/577) uit van gebondenheid, terwijl het Hof Amsterdam (1 november 2006, zoals weergegeven in de *Nieuwsbrief Persoonschade* november 2006) zich vrij achtte om bijvoorbeeld ook door de wederpartij voorgestelde vragen in de beschikking op te nemen. Het Hof Leeuwarden lijkt zich nu ook minder star op te stellen: in zijn arrest van 25 juni 2009 (*NJF* 2009/361, tevens besproken door E.W. Bosch, in: *TvP* 2010, p. 22) benadrukt het hof dat

een rechter wel degelijk bevoegd is om de vraagstelling aan de deskundige te wijzigen, ook omdat hij moet voorkomen dat naderhand nieuw onderzoek nodig is door eerdere ontoereikende vraagstelling aan de deskundige.

Dagvaarding

De meest belangwekkende uitspraak in het kroniekjaar 2009 met betrekking tot de dagvaarding is wel de uitspraak waarin de Hoge Raad op 18 december 2009 (*NJ* 2010/111 m.nt. P. Vlas, *JBP* 2010/7 m.nt. M. Freudenthal), sneller na de invoering van de nieuwe Betekeningsverordening (hierna: *BetVo II*) dan verwacht, heeft geoordeeld dat een kantoorbetekening op de voet van art. 63 lid 1 Rv niet meer hoeft te worden gevolgd door een betekening krachtens de *BetVo*, zodat verstek kon worden verleend tegen een niet verschenen Duitse verweerster in cassatie. A-G Rank-Berenschot meende dat het HvJ EG om uitleg van considerans 8 van de nieuwe *BetVo II* moest worden gevraagd, maar de Hoge Raad oordeelt dat de *BetVo II* op dergelijke kantoorbetekeningen niet van toepassing is. Zo ook de wetgever, die in verband met de invoering van de *BetVo II* heeft gekozen om per 10 juni 2009 art. 63 lid 1 Rv te wijzigen en daarin op te nemen dat een art. 63-betekening ook volstaat in het geval een geïntimeerde woonachtig is in een staat waar de *BetVo II* van toepassing is. Vlas en met name Freudenthal zijn in hun noten kritisch omdat de tekst van de considerans 8 van deze verordening spreekt over 'betekening aan de gevolmachtigde vertegenwoordiger van de partij in de lidstaat waar de procedure plaatsvindt', zonder dat eenduidig valt vast te stellen aan welke eisen de volmacht moet voldoen en of het ook ziet op situaties waarin de (instantie van de) procedure nog moet worden ingeleid. Bij het verkrijgen van een exequatur in het buitenland van bij verstek gegeven beslissingen meent Freudenthal dat een risico op weigering van exequatur bestaat (op grond van art. 34 *BetVo II*) tenzij expliciet woonplaats is gekozen in de zin van art. 1:15 BW.

Een herstelexploot kan alleen worden uitgebracht in geval van verzuimen of processuele fouten en vóór de eerstdienende dag kan met een herstelexploot niet louter verschuiving van die dag worden

bewerkstelligd. Zonder dat in het herstelexploot te vermelden, had appelland in de zaak voor het Hof Amsterdam van 10 juli 2008 (*JBP* 2009/26 m.nt. H.W. Wiersma) de eerstdienende dag moeten verschuiven omdat rechtsgeldige betekening in Canada vóór de oorspronkelijke eerste rechtsdag niet mogelijk bleek. Het hof oordeelt dat dit herstelexploot wel heeft gestrekt tot herstel van een gebrek als bedoeld in art. 120 lid 2 Rv. De geïntimeerde die meende er te zijn met een incidentele vordering tot vervallenverklaring van de aanhangigheid van het geding in hoger beroep, krijgt alsnog gelegenheid voor het nemen van een Memorie van Antwoord.

In de kroniek van 2007 behandelden wij Hof Amsterdam (*NJF* 2007/300) met daarin het oordeel dat anoniem dagvaarden alleen kan aan bewoners van bebouwde en niet van onbebouwde onroerende zaken (art. 61 Rv). De Voorzieningenrechter van de Rechtbank Amsterdam maakt hierop toch een uitzondering in zijn uitspraak van 5 maart 2009 (LJN: BH7006) op grond van een afweging van belangen en de zichtbare moeite die de eiser zich heeft getroost om achter de identiteit van de bewoners te komen en die van de bewoners om anoniem te blijven.

Executie

Misbruik van (proces)recht/Executiegeschil

In *NJF* 2009/140 heeft het Haagse Hof te oordelen over een gevraagd verbod tot ontruiming op basis van een vonnis waartegen een vordering tot herroeping was ingesteld. Het hof overweegt dat de rechter bij de schorsing van de executie van een vonnis terughoudend moet zijn, maar dat het in het Ritzen/Hoekstra-arrest (*NJ* 1984/145) ontwikkelde toetsingskader (misbruik van executiebevoegdheid bij een juridische of feitelijke misslag dan wel het ontstaan van een noodtoestand door na het vonnis voorgevallen of aan het licht gekomen feiten) niet limitatief is. In dat arrest spreekt de Hoge Raad van 'dit zal het geval kunnen zijn', daarmee aangevende dat er in elk geval nog enige (theoretische) ruimte is. Zo komt het hof, gezien de wederzijdse belangen in deze (schrijnende) zaak, tot het oordeel dat er aanleiding is voor het uitspreken van een executieverbod. Dezelfde ruimte uit

Ritzen/Hoekstra grijpt de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Haarlem (24 april 2009, NJF 2009/338) aan om een door de kantonrechter bij verstek veroordeelde gedaagde te hulp te komen, die er niet op was bedacht dat de kantonrechter direct uitspraak zou doen waardoor er geen zuivering meer mogelijk was.

In Vzng. Rb. Zwolle-Lelystad 3 april 2009 (NJF 2009/268) trachtte eiseres in kort geding te voorkomen dat vier gedaagden in Canada tegen haar zouden gaan procederen. Eiseres stelde zich voor dat de Voorzieningenrechter – in verband met het bepaalde in art. 3:13 lid 2 BW – haar belang om niet in Canada in rechte te worden betrokken, zwaarder zou laten wegen dan het belang van de gedaagden bij een Canadese rechtsgang. Daarmee hanteert zij volgens de Voorzieningenrechter niet de juiste maatstaf. Het gaat volgens hem om een andere belangenafweging: beoordeeld moet worden of het eigen belang niet zo futiel is en de aan de anderen toegebrachte schade daartoe niet zozeer in wanverhouding staat dat elk weldenkend mens daarin aanleiding zou vinden om ten nadele van het eigen belang af te zien van het gebruik van zijn bevoegdheden. Daarvan was geen sprake, zodat het gevraagde procedeverbod niet wordt toegewezen.

Dergelijke *anti-suit injunctions* zijn volgens vaste jurisprudentie van het Hof van Justitie van de EG niet mogelijk met betrekking tot een procedure in een andere lidstaat. Dat geldt ook indien een procedeverbod wordt gevraagd om een (gewone) procedure tegen te gaan op de grond dat deze in strijd is met een arbitragebeding (zie HvJ EG 10 februari 2009, RvdW 2009/546, JBPr 2010/1 m.nt. I. P.M. van den Nieuwendijk).

In Rb. Arnhem 30 september 2009 (NJF 2010/7) vorderen eisers in een voorlopige voorziening binnen het kader van een bodemprocedure (art. 223 Rv) dat zowel hun wederpartij als de in diens opdracht handelende deurwaarders en hun kantoor de executie van een vonnis terugdraaien. In de vordering tegen het deurwaarderskantoor kunnen eisers volgens de meervoudige kamer van deze rechtbank niet worden ontvangen, omdat deurwaarders alleen in persoon aansprakelijk kunnen worden gehouden voor onregelmatigheden bij de

executie. Voor de beantwoording van de vraag of de deurwaarders het zelf te bont hadden gemaakt, was er te weinig gesteld. Zo ook voor de vordering tegen de executerende wederpartij.

Executiegeschil en kantonrechter

Er wordt wisselend gedacht over de vraag of de kantonrechter in kort geding ook bevoegd is kennis te nemen van executiegeschillen in kantonzaken. In afl. 13 van het NJB van dit kroniekjaar gaat S. van Swaaij ervan uit dat de kantonkortgedingrechter die bevoegdheid niet heeft. Zo ook de Amsterdamse Kantonrechter in zijn vonnis van 12 augustus 2009 (NJF 2010/18, JBPr 2009/62 m.nt. A.W. Jongbloed).

Dwangsom

Een dwangsom kan niet worden verbeurd vóór de betekening van de uitspraak waarbij zij is vastgesteld (art. 611a lid 3 Rv). Omstandigheden van het geval kunnen wel meebrengen dat de veroordeelde voor de betekening de nodige voorbereidingen moet treffen om tijdig aan de

veroordeling te kunnen voldoen (vgl. NJ 1980/169). Volgens de voorzieningrechter van de Rechtbank Dordrecht (6 augustus 2009, NJF 2009/400) mag echter niet van de veroordeelde worden verlangd dat hij vóórdat er vonnis is gewezen al voorbereidingen treft indien het nog te wijzen vonnis in zijn nadeel uitpakt. Evenmin mag volgens hem van een partij worden verlangd dat deze zelf stappen onderneemt om zich van de inhoud van het vonnis op de hoogte te stellen of dat een partij zich voor betekening/kennisneming beschikbaar houdt.

Art. 611g Rv bepaalt dat een dwangsom verjaart door verloop van zes maanden na de dag waarop zij verbeurd is. In de zaak die leidde tot HR 27 maart 2009 (NJ 2009/579 m.nt. A.I.M. van Mierlo) had de schuldeiser zich – in ruil voor een bankgarantie – bereid verklaard om geen executiemaatregelen te treffen zolang over een merkinbreukgeschil niet definitief in rechte was beslist. De Hoge Raad legt deze overeenkomst zo uit dat daarin besloten zou liggen dat de schuldenaar het beroep op verjaring van art. 611g Rv heeft

prijsgespeeld. Art. 3:322 lid 3 BW schrijft voor dat van verjaring geen afstand kan worden gedaan voordat deze voltooid is. De Hoge Raad 'ontkomt' daaraan door de onderhavige overeenkomst als een vaststellingsovereenkomst te kwalificeren en die is ook geldig als de vaststelling in strijd mocht blijken met dwingend recht (art. 7:902 BW). Zie voor een kritische bespreking van dit arrest niet alleen de noot van Van Mierlo, maar ook A.C. van Schaik, in: *NTBR* 2009, p. 257 e.v. en M.M. Stolp/M.H.J. van Maanen, in: *MvV* 2009, p. 152 e.v.

In Hof Arnhem 24 november 2009 (*NJF* 2010/14, *JBPr* 2010/23 m.nt. A.W. Jongbloed) wordt geoordeeld dat zowel aan een veroordeling tot het voldoen van een waarborgsom als aan een veroordeling om een bankgarantie te stellen geen dwangsom kan worden verbonden. Volgens het hof zou het hier in feite gaan om een veroordeling tot betaling van een geldvordering, terwijl de tweede volzin van art. 611a lid 1 Rv voorschrijft dat aan een veroordeling tot betaling van een geldsom geen dwangsom kan worden verbonden.

Een dwangsom kan ook in een latere uitspraak worden opgelegd, tenzij de rechter die de hoofdveroordeling heeft uitgesproken zonder voorbehoud en beredeneerd de oplegging van een dwangsom heeft uitgesloten (zie Benelux-Gerechthof 17 december 2009, *NJ* 2010/82). De latere uitspraak hoeft niet te worden gegeven door dezelfde rechter die de hoofdveroordeling heeft uitgesproken.

Exequatur

In de zaak die leidde tot HR 11 september 2009 (*NJ* 2009/419) had de Duitse rechter in twee herstelbeslissingen de tenaamstelling in een eerder verstekvonnis en bijbehorend kostenbesluit op een ondergeschikt punt aangepast. De rechtbank oordeelde dat er dan ook van die herstelbeslissingen een verklaring van uitvoerbaarheid als bedoeld in art. 54 EEX-Vo moest worden overgelegd. De herstelbeslissingen zelf zijn echter niet

voor tenuitvoerlegging vatbaar, zodat het volgens de Hoge Raad ook niet nodig is om een dergelijke verklaring in het geding te brengen.

Art. 34 sub 1 EEX-Vo bepaalt dat beslissingen uit een andere EU-lidstaat niet worden erkend, indien de erkenning kennelijk strijdig is met de openbare orde van de aangezochte lidstaat. Daarvan is slechts bij hoge uitzondering sprake, zoals in Rb. Rotterdam 30 december 2009 (*NJF* 2010/178). In die zaak had de rechtbank in verzet te oordelen over een door de voorzieningenrechter verleend exequatur van een Duits *Anerkenntnisurteil*. Een dergelijk vonnis, waarin de gedaagde partij de vordering erkent, behoeft naar Duits recht niet in alle gevallen gemotiveerd te worden. Ook hier ontbrak een motivering. De rechtbank vindt dat indruisen tegen de Nederlandse openbare orde en trekt om die reden het verleende verlov in.

Exhibitieplicht

Niet iedereen heeft recht op inzage, afschrift of uittreksel. Art. 843a Rv kent dit recht toe aan degene die partij was bij de rechtsbetrekking ter zake of zijn rechtsvoorganger. Volgens de Rechtbank Zutphen (4 maart 2009, *NJF* 2009/168) staat genoemd vereiste niet in de weg aan de afgifte van een afschrift van twee in het kader van een mediation gesloten vaststellingsovereenkomsten, waarbij degene die inzage vordert geen partij is. De rechtbank vindt hiervoor steun in de parlementaire geschiedenis en hecht eraan dat de door eiseres in de hoofdzaak en door een derde gesloten vaststellingsovereenkomsten ook van belang kunnen zijn voor de rechtsbetrekking tussen de partijen in deze procedure. De omstandigheid dat in het kader van de mediation geheimhouding was overeengekomen, staat volgens de rechtbank evenmin aan toewijzing van de exhibitievordering in de weg. Het belang van een behoorlijke rechtspleging weegt hier volgens haar zwaarder dan het belang bij geheimhouding. Ook in Rechtbank Utrecht 18 maart 2009 (*JBPr* 2009/52 m.nt. J. Ekelmans) krijgt een derde inzage in

een stuk waarbij zij geen partij is. De rechtbank huldigt hier – met instemming van annotator Ekelmans – een soepele benadering en verplicht partijen bij een (vertrouwelijk) overnamecontract om hiervan een afschrift te verstrekken aan een derde die een geschil met hen heeft. Wel mogen de in het contract opgenomen bedragen en/of cijfers onleesbaar worden gemaakt, waarbij de derde moet kunnen beoordelen of die passages terecht onleesbaar zijn gemaakt. Mochten daarover op een later moment geschillen ontstaan, dan houdt de rechtbank zich beschikbaar om ook daarover eventueel nog een oordeel te geven.

In Rechtbank Rotterdam 3 juni 2009 (*NJF* 2009/403) tracht de verwerende partij in een exhibitie-incident (eiseres in de hoofdzaak) de vordering tot inzage/afgifte van een door haar met een derde gesloten schikkingsovereenkomst te doen stranden met een beroep op een in die overeenkomst opgenomen vertrouwelijkheidsbeding. De rechtbank gaat daaraan voorbij, nu uit de dagvaarding en de daarbij overgelegde stukken blijkt dat de verweerster in het incident het op het punt van de vertrouwelijkheid zelf ook niet zo nauw neemt door veel aandacht te geven aan het – volgens haar – frauduleuze handelen van die derde en dit mede tot grondslag maakt van haar vordering.

Uit Hof's-Hertogenbosch 21 juli 2009 (*JBPr* 2010/12 m.nt. P.M. Vos) blijkt dat het verstandig kan zijn om een vordering ex art. 843a Rv expliciet in te stellen als voorlopige voorziening op de voet van art. 223 Rv of bij separate dagvaarding. Van een voorlopige voorziening ex art. 223 Rv kan ingevolge het bepaalde in art. 337 lid 1 Rv hoger beroep worden ingesteld voordat het eindvonnis is gewezen en bij het instellen van een separate vordering hoeft evenmin eerst de beslissing op de andere ingestelde vorderingen te worden afgewacht. Doet men dit niet, dan bestaat het risico dat er geen verlov wordt verleend om tussentijds tegen de beslissing in het incident ex art. 843a Rv te kunnen appelleren. <<

Op leeftijd

Het strafrecht wordt bevolkt door jonge advocaten, mannen en vrouwen. Nieuwsgierig, gretig, energiek en flexibel beheersen ze het discours. Ook als ze niet aan het woord zijn, spreekt hun aanwezigheid boekdelen. Ze kijken verwachtingsvol naar hun cliënt, ze bladeren heftig in het dossier, ze zitten onderuit tijdens het requisitoir, en als het vonnis hun niet bevalt, dan is dat halverwege de uitspraak al aan hun gezicht te zien. Ze verwachten veel van het recht, want het recht heeft op alle vra-

gen een antwoord. Als hun argumenten maar serieus genomen worden. Strafrecht is pure dynamiek en voortdurend in ontwikkeling.

Dan is er de oudere advocaat. Hij is ernstig in de minderheid, en zij al helemaal. Met hun jongere beroepsgenoten hebben ze het vak gemeen. Maar dat is ongeveer alles. Waar jonge advocaten uiteindelijk allemaal op elkaar lijken, daar is de oudere op geheel eigen en individuele wijze een persoon op leeftijd. Als oudere advocaten steeds meer op iemand gaan lijken, dan is dat op zichzelf. In die zin zijn zij op den duur voorspelbaar. Maar ze zijn voorspelbaar in het vreemde, het ongewone en soms het excentrieke.

Het zal ermee te maken hebben dat bij het ouder worden het verlies van vaardigheden op diverse terreinen wordt gecompenseerd door het uitvergrooten van de unieke karaktertrekken. Wonderlijk gedrag kan een bewuste strategie zijn om op te vallen of te worden aanvaard. Want er is geen ontkomen aan: de eigen groep marginaliseert langzaam maar zeker, al is het maar onbewust, de banden met de nestor. Daarmee neemt diens loyaliteit aan de Gedragsregels navenant af – en de behoefte aan eigenzinnig optreden toe.

Hoe dan ook is er een oververtegenwoordiging aan gevatte grapjes, flamboyant taalgebruik, een bepaald loopje, krachtige one-liners, geïrriteerd ongeduld en verwijzingen naar het eigen verleden. En dat alles met een zekere verbeterheid. Oudere advocaten hebben dat gemeen met oudere rechters, zij het dat de laatsten door de sociale controle van collega's nog wat in het gareel worden gehouden. Bij advocaten lijkt het verder te gaan. Er heerst soms een zeker cynisme over het vak. Ook daarin permitteren zij zich vrijheden waar jongeren zich niet snel aan durven branden.

Aan al deze dingen moest ik denken, toen ik het optreden zag van mr. Catharina Hanemaaijer. Dames op leeftijd, bij verdediging in strafzaken: ze zijn een unicum. Zij besloot haar pleidooi met de volgende verzuchting: 'Ach, uiterst subsidiair, misschien is het allemaal wel voor niets, zoals meer dingen in het leven, en had ik het appèl nooit moeten instellen. Wat ik het hof zou willen verzoeken, is om niet zwaarder te straffen dan de rechtbank.'

De opmerking was wat teatraal, maar bleef lang hangen want appelleerde aan een verontrustend gevoel dat nu en dan ook sommige raadsheren bevangt, als ze aan hun werk denken. En mr. Hanemaaijer als ze aan het hof denkt. Misschien leidt het allemaal tot niets.

Ze had een snaar geraakt. In raadkamer werd haar verzuchting zo vaak geciteerd, dat hij ongewild leidend beginsel werd bij de beslissing. Stel dat het allemaal voor niks is. En dat het altijd zo is geweest. Er ging een paar maanden van de straf af. Gelukkig was er het lange tijdsverloop van de procedure, om de beslissing aan op te hangen, maar in de motivering bleef de intentie van het hof verscholen om de kille vermoedens van de raadsvrouw te bezweren. Niet alle rechterlijke drijfveren passen in het stramien van het recht.

Een wereldwijde, multidisciplinaire praktijk voor zakelijke, financiële en juridische dienstverlening: dat leek nog niet zo lang geleden de grote belofte voor de zakelijke klant. Maar wat is ervan terechtgekomen? Is de *one stop shop* niet eigenlijk een flop? Nee, vinden de advocaten die het doen.

Beste vriend van accountants

.....
Lex van Almelo
journalist
.....

Op 1 juli gaan Louis Deterink en de andere advocaten en notarissen van zijn kantoor in Eindhoven voor zichzelf beginnen. Zij maken zich los van Holland Van Gijzen en Ernst & Young en beginnen onder de naam Deterink Advocaten en Notarissen in een ander pand in de lichtstad. Louis Deterink: 'Met vijftig advocaten en notarissen tegenover twee belastingpartners waren wij in Eindhoven te groot voor Ernst & Young. Onze omzet kwam slechts voor vijf procent van Ernst & Young. Bij de andere kantoren van Holland Van Gijzen is dat tachtig procent. Wij hebben tien jaar lang goed en constructief samengewerkt. De wereldwijde professionaliteit van Ernst & Young heeft

ons veel gebracht.'

Dat dan weer wel, om met oud-Eindhovenenaar Hans Teeuwen te spreken.

One stop shop

Aan het einde van de twintigste eeuw was de *one stop shop* de grote belofte voor de zakelijke klant. Voor alle zakelijke services zou hij wereldwijd terecht kunnen bij de multidisciplinaire praktijk rond het accountantskantoor: financiële administratie, controle van jaarrekeningen, financieel advies, belastingadvies, organisatieadvies, ICT-kwesties én juridische dienstverlening. Andersen kwam met Andersen Legal, KPMG met Klegal, PricewaterhouseCoopers met Landwell en Ernst & Young met EY Law. Deloitte wachtte even af en ging later een strategische alliantie aan met AKD.

De beroepsregels van de advocatuur en het notariaat waren al een belemmering voor de zakelijke supermarkt. De dood-

.....
'Wij zijn goede vrienden, maar strikt onafhankelijk'
.....

steek voor de *one stop shop* was de val van Enron en Andersen. De Amerikaanse wetgever timmerde nadien een wet in elkaar die accountants feitelijk dwong afscheid te nemen van allerlei diensten die de onafhankelijkheid van hun oordeel over de jaarrekening nadelig kunnen beïnvloeden: de Sarbanes-Oxley Act. Grote ondernemingen gingen de diensten apart inkopen omdat zij geen luchtjes meer wilden aan hun goedkeurende verklaring.

De accountantskantoren stootten hun juridische afdeling af of verzelfstandigden deze om daarmee vervolgens een strate-

kantoor

gische alliantie aan te gaan. PricewaterhouseCoopers heeft op dit moment nog vijftien *inhouse* juristen die aanschuiven bij de accountants als hun cliënten juridisch advies nodig hebben. Zij adviseren met name over ondernemings-, contracten-, arbeids- en bestuursrechtelijke kwesties. KPMG heeft een juridische afdeling, die alleen voor intern gebruik is. Het kantoor huurt zo nodig advocatenkantoren in en heeft geen *preferred supplier*. Ernst & Young heeft in Nederland, zoals aangegeven, een strategische alliantie met Holland Van Gijzen. En Deloitte heeft nog altijd een WAT-relatie (*working apart together*) met AKD. In de subtop van de Nederlandse accountancy is Dijkstra Voermans de juridische buitenvrouw van BDO, terwijl Pellicaan dat is voor Mazars. Tot slot werken in de Brabantse regio accountantskantoor Witlox en Van den Boomen Advocaten Belastingadviseurs en Notarissen strategisch samen.

Allianties

Advocaten	Accountantskantoor	Omzet via alliantie
AKD	Deloitte	'substantieel'
Van den Boomen	Witlox	'rond de helft'
Dijkstra Voermans	BDO	'25-30% direct van BDO'
Holland Van Gijzen	Ernst & Young	'ongeveer 80%' / '5%'*
Pellicaan	Mazars	'ongeveer fiftyfifty'***

*) bij kantoor in Eindhoven '5%'

***) bij kantoor in Rotterdam '60-70%', in Utrecht '60%', in Eindhoven '20%' en in Amsterdam '5%'

Eigen broek

Dat de Eindhovense advocaten en notarissen van Holland Van Gijzen en Ernst & Young zich van de club afscheiden omdat de samenwerking met E&Y de omvang van het kantoor niet meer kan dragen, roept de vraag op in hoeverre een strategische samenwerking, alliantie dan wel *best friends*-relatie nog aantrekkelijk is. Johan Westerhof van Holland Van Gijzen in Utrecht

vertelt de lezers van het *Advocatenblad* graag dat de goedgevriendenrelatie buiten Eindhoven 'prima' werkt. Bij de vestigingen in de vier andere grote steden werken 115 advocaten en notarissen 'heel erg intensief' samen met de belastingadviseurs van Ernst & Young. Westerhof: 'Wij schurken zo dicht mogelijk aan tegen de klanten van Ernst & Young.'

De *best friends*-relatie is niet exclusief.

De Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) behartigt de gemeenschappelijke belangen van vrijwel alle Nederlandse banken. In nauw overleg met politiek, overheid, toezichthouders en maatschappelijke organisaties streeft de vereniging naar een sterk, gezond en internationaal concurrerend bankwezen. Bij de NVB werken ongeveer 55 personen. We zoeken een

Adviseur Toezicht en Financiële Markten (Jurist m/v)

De afdeling

De afdeling Toezicht en Financiële Markten is een klein team dat de banken ondersteunt bij beleidsvorming op het gebied van risicomanagement en liquiditeit, rapportages en vastlegging, audit en compliance, deposito garantie stelsel en crisis management, effectendienstverlening en ontwikkelingen op de financiële markten.

Jouw functie

Als Adviseur Toezicht en Financiële Markten vertegenwoordig je de Nederlandse banken in nationale en internationale discussies met toezichthouders, regelgevers en politiek. Vanzelfsprekend onderhoud je binnen deze wereld een uitstekend netwerk. Daarnaast

- heb je een goede kennis van de Wet Financieel Toezicht;
- verwerf je snel inzicht in het praktisch effect van regels voor de banken;
- ben je politiek en bestuurlijk bewust en heb je een scherp oog voor banken en het perspectief van de regelgever en toezichthouder;
- vervul je een belangrijke rol bij het bepalen van de standpunten van de NVB ten aanzien van juridische vraagstukken op het gebied van toezicht, financiële markten en compliance;
- neem je deel aan diverse werkgroepen en zorg je ervoor dat er gezamenlijk standpunten worden vastgesteld;
- verzorg je briefings en bijdragen voor, onder andere, de commissie Toezichtzaken, het bestuur en vertegenwoordigers van de NVB;
- geef je advies en toelichting aan NVB-leden en collega's over de interpretatie en inhoud van de NVB-visie rond toezichtregelgeving;
- rapporteer je aan het afdelingshoofd Toezicht en Financiële Markten.

Het profiel

Als medewerker van de Nederlandse Vereniging van Banken ben je integer, resultaatgericht en werk je goed samen. We zoeken een jurist met kennis van de bancaire sector en een ruime werkervaring, bij voorkeur op het gebied van toezicht en financiële markten,

- die affiniteit heeft met belangenbehartiging en in staat is zich op dit gebied snel in te werken;
- die enthousiast en gedreven is en goed kan overtuigen;
- die zelfstandig werkt, verantwoordelijkheid neemt, maar ook een prima teamspeler is;
- die snel, flexibel en creatief kan inspelen op ad-hocsituaties;
- die communicatief vaardig is in woord en geschrift, zowel in het Nederlands als in het Engels;
- die ondanks verschillende inzichten en belangen tot oplossingen kan komen.

Onze arbeidsvoorwaarden

Fulltime dienstverband, een salaris passend bij de zwaarte van de functie en uitstekende overige arbeidsvoorwaarden.

Solliciteren

Je motivatie en cv stuur je naar: Nederlandse Vereniging van Banken, t.a.v. mevr. J.G.M. Hillebrand, HR manager, Postbus 354, 1001 AH Amsterdam, of mail naar: hr@nvb.nl. Een assessment kan deel uitmaken van de sollicitatieprocedure.

Acquisitie naar aanleiding van deze advertentie wordt niet op prijs gesteld.

Advocaten mogen tot op zekere hoogte vreemdgaan, maar doen dat amper. Dat *precies* tachtig procent van de omzet bij de HvG-kantoren buiten Eindhoven afkomstig is van Ernst & Young, kan Westerhof niet bevestigen. Maar in die buurt komt het wel. De advocaten houden volgens Westerhof 'hun eigen broek op'. Zij delen bepaalde kosten met de belastingadviseurs, maar sturen een aparte rekening naar de cliënt.

Westerhof: 'De advocaten in Eindhoven hebben vanaf de vorming van Holland Van Gijzen een ander soort advocatuur bedreven.' Deterink c.s. hebben veel klanten en zaken uit de regio. Daardoor hebben zij minder voordelen van de synergie met Ernst & Young dan de randstedelijke kantoren. Of Holland Van Gijzen doorgaat in Eindhoven staat nog te bezien.

Westerhof: 'Het is niet gezegd dat we geen rechtspraktijk meer in Eindhoven zullen uitoefenen. We laten alle opties open.'

Receptiedelers

In Amsterdam, Rotterdam, Utrecht en Eindhoven werken de advocaten van Pellicaan in hetzelfde pand als de belastingadviseurs en accountants van Mazars. In *business park* Flight Forum bij Eindhoven Airport huren de advocaten een aparte verdieping in het Mazars-pand. Zij delen de receptie en de conciërge. 'Maar de hoofdregel is dat we zelfstandig factureren aan de klant,' zegt Peter van den Heuvel.

Volgens Van den Heuvel is twintig procent van de omzet afkomstig van Mazars. 'Toen wij zeven jaar geleden begonnen, was dat andersom. De laatste jaren zijn wij harder gegroeid dan Mazars. Er zijn advocaten bijgekomen met hun eigen contacten en hun eigen netwerk. Wij zijn *preferred supplier*, de fiscalisten zijn niet verplicht om met ons in zee te gaan. Het internationale netwerk van Mazars biedt ons ook allerlei mogelijkheden. Veel ondernemers gaan de grens over met hun business. Mazars heeft een eigen netwerk van advocatenkantoren die elk op hun eigen manier een alliantie onderhouden met Mazars: Marcus Partners. Dat levert leuk, internationaal werk op. Voor jonge mensen is dat ook heel spannend. De alliantie met Mazars wordt om de zoveel tijd geëvalueerd. Wij hebben geen enkele aanleiding om de samenwerking met Mazars stop te zetten.'

'Tenzij de accountantsmarkt veran-

.....
'Accepteer dat de accountant doorgaans een nauwere band met de klant heeft, en maak daar gepast gebruik van'

dert,' zegt Van den Heuvels Eindhovense collega Jop Reijnders. Hij is niet bang dat affaires rond accountants negatief afstralen op de advocaten. 'De Big Four-kantoren controleren *public interest entities*. Dat soort cliëntèle hebben wij vrijwel niet. In het mkb zijn claims niet zo aan de orde. En die cliënten zijn de hoofdmoot voor Pellicaan.'

Cross selling

Ook tussen AKD en Deloitte botert het goed. 'We hebben geen harde afspraken, maar werken vaak samen met Deloitte. Wij zijn goede vrienden, maar strikt onafhankelijk. Wij zitten in hetzelfde pand of bij elkaar in de buurt en organiseren regelmatig seminars met Deloitte,' zegt Han Weegink van AKD. Hoeveel omzet AKD precies uit het Deloitte-netwerk haalt, wil hij niet zeggen. Maar 'substantieel' is het wel.

Dijkstra Voermans Advocaten en Notarissen is veertien jaar geleden ontstaan uit BDO Juridisch Advies. BDO is wereldwijd het vijfde accountantskantoor. Tien jaar geleden is Dijkstra Voermans verzelfstandigd. Sindsdien heeft het kantoor 'een unieke strategische alliantie' met BDO. In Utrecht, Rotterdam en Eindhoven hokt Dijkstra Voermans met BDO. In Amsterdam hebben de advocaten en notarissen

een apart kantoorpand. De zestig juristen kiezen regelmatig domicilie in de BDO-vestigingen buiten de vier genoemde steden.

Kees Branderhorst: 'Wij komen uit dezelfde moederschoot als de belastingadviseurs. Wij spreken dezelfde taal, hebben dezelfde benadering en hetzelfde concept. 25 tot 30 procent van de omzet komt direct van BDO en zeven van de tien cliënten delen wij met BDO.' Een uitzondering vormt het arbeidsrecht. Omdat BDO daarvoor al een aparte afdeling had, is destijds bij de verzelfstandiging afgesproken dat Dijkstra Voermans voor dit rechtsgebied alleen eigen cliënten bedient.

Het advocatenkantoor groeide de laatste jaren harder dan BDO, zegt Branderhorst. 'We proberen de komende jaren nog meer omzet te halen uit *cross selling*.'

Beëdigd accountant

Een verhaal apart is Van den Boomen, dat in de Brabantse regio drie kantoren deelt met Witlox Accountants. In 1950 begon Piet van den Boomen als accountant in Eindhoven en in 1954 werd hij beëdigd als advocaat. 'De advocaten zijn vanaf dag één samen opgetrokken met de accountants. Een multidisciplinaire praktijk avant la lettre,' zegt Wim Weijers. De 32 advocaten delen ongeveer de helft van de cliënten met de accountants.

Bijna alle advocaten die we hierover spreken, bezingen de voordelen van de samenwerking met fiscalisten van accountantskantoren. Zouden alle advocatenkantoren zo'n strategische alliantie moeten aangaan?

Wim Weijers: 'Dat is theorie. De klant verwacht dat de advocaat en de accountant hun werk onderling afstemmen. Maar samenwerken met accountants is moeilijk als je het niet gewend bent. Het lukt niet van de ene op de andere dag. Accountants zijn gewend in teamverband te werken. Ons beroep is in de kern juist solistisch, hoe verrijkend het ook is om met anderen te klankborden. Ik merk dat advocaten soms bang zijn dat samenwerking met accountants een aanslag op hun autonomie betekent. Ze zijn bang dat de accountant "de baas" is. Maar dat vind ik flauwekul. Accepteer gewoon dat de accountant, zeker in het mkb, doorgaans een nauwere band met de klant heeft. En maak daar gepast gebruik van. Als je elkaars sterke punten benut en elkaar respecteert, profiteer je allebei.' <<

De hogedrukpan van een internationale overname komt heel dichtbij in *The Game*, een simulatiespel dat Houthoff Buruma liet ontwikkelen voor de werving en selectie van aankomende advocaten.

Selectie door virtuele hogedrukpan

Lars Kuipers
redacteur

Stel je voor: China Mining & Marine, een staatsbedrijf, staat voor de zware klus om in twee jaar een *renewable energy park* in de Gele Zee te realiseren. Daarvoor hebben ze speciale schepen nodig, schepen die de Nederlandse firma 't Hoen als een van de weinige op de wereld bezit. De Chinezen melden zich als overnamekandidaat en schakelen Houthoff Buruma in. Ziedaar de casus die centraal staat in *The Game*. Opdracht aan de speler: kom in negentig minuten met een *letter of intent*. En dat zijn geen rustige negentig minuten: studenten krijgen te maken met onbereikbare bazen, incidenten die de orderportefeuille doen slinken, noem maar op.

'Voor een kantoor als het onze is het heel belangrijk elk jaar de juiste studenten aan te trekken,' zegt Jaap Bosman, hoofd marketing bij Houthoff Buruma. 'Vroeger keken we alleen naar de cijfers, maar dat is aan het veranderen. De advocaat-stagiaire van tegenwoordig moet ook stressbesteding zijn, empathisch, wereldwys, creatief en oplossingsgericht. Bij

elkaar is dat minstens zo belangrijk als de juridische inhoud.'

Juist op die aspecten komt het aan bij het nieuwe simulatiespel. De studenten die op kantoorbezoek komen, splitsen op in teams van vier of vijf personen. Opgesloten in een kamer met een spelcomputer, een laptop met speciaal voor het spel ontwikkelde websites en een papieren dossier moet elk team samenwerken om de klus te klaren. Na anderhalf uur volgt een plenaire bespreking, waarin de teams moeten toelichten wat ze hebben gedaan. Onderbroken door een incident, waarbij de teams opnieuw het zweethok in moeten. Bosman: 'Dan moeten ze improviseren.'

Kaartenbak

Intussen geven medewerkers van Houthoff Buruma hun ogen goed de kost. 'Aan het eind heb je een heel aardige indruk van de mensen die interessant zouden kunnen zijn voor ons kantoor,' zegt Bosman. 'De namen gaan in een kaartenbak en met die mensen houd je op een losse manier contact. Je nodigt ze bijvoorbeeld uit als ons kantoor een presentatie geeft in de stad waar ze studeren. Maar de student kiest uiteindelijk zelf wat hij wil.'

De deelnemers ontvangen de dag voor hun game-ervaring een briefing met een videoboodschap. 'Als je die dag je e-mail niet hebt gecheckt, is dat jammer,' zegt Bosman. 'Zo gaat het ook in het echte leven.'

Zo op het eerste gezicht heeft *The Game* wel iets van een virtueel assessment. 'Dat is te zwaar uitgedrukt,' zegt Bosman. 'Wij geloven meer in mensen dan in assessments. Maar je kunt met zo'n spel wel de verschillende types studenten er uit halen. Uit ervaring weten we dat er per jaar zo'n 150 mensen afstuderen die geschikt zijn voor het werk op een kantoor als dat van ons. En we krijgen er elk jaar 800 op bezoek op ons kantoor. Dit geeft ons een eerste aanwijzing wie we moeten volgen. En ook voor de student is het een mooie kans om te bepalen of dit iets voor hem is, want het is een casus zoals je die bij ons op kantoor meemaakt.'

The Game is een coproductie van het kantoor en softwareontwikkelaar Ranj. Het spel werd eind mei gepresenteerd in het Nederlandse paviljoen op de wereldtentoonstelling in Sjanghai. Bosman: 'Voor het softwarebedrijf is het een visitekaartje, een bewijs van hun kunnen. Ze hebben er heel veel uren in gestoken die ze niet aan ons hebben doorberekend.'

Antwoorden op FAQ door Orde-helpdesk

Overstappen, hoe doe je dat?

Ik stap over naar een ander kantoor of naar een ander arrondissement. Hoe stel ik de Orde en andere partijen op de hoogte?

Om de rompslomp rond een (kantoor)verhuizing beperkt te houden, is Beheer Advocaten Registratie opgericht. Als u tijdig het mutatieformulier invult op www.barbeheer.nl, komen uw nieuwe gegevens op de datum van ingang automatisch terecht bij de Nederlandse Orde van Advocaten, de Rechtspraak en de Raad voor Rechtsbijstand. Ook de lokale orde krijgt dan bericht. Twee dagen later staan uw nieuwe gegevens op www.alleadvocaten.nl.

Wanneer u verhuist naar een ander arrondissement, moet u ook een verklaring ex art. 2 lid 2 van de Advocatenwet aanvragen bij de Raad van Toezicht in uw oude arrondissement, waarin onder meer staat of u een tuchtrechtverleden heeft. BAR-beheer zendt het aanvraagformulier voor deze verklaring op de dag van verwerking van de verhuizing naar de advocaat. U kunt het aanvraagformulier voor zo'n verklaring ook vinden op de website www.advocatenorde.nl > advocaten > Landelijk Advocaten Tableau. Digitaal indienen van het formulier is ook mogelijk; dat kan via de formulierensite van de Orde: <https://formulieren.advocatenorde.nl>, met Balienet-certificaat en PASS-gegevens.

Ook een praktische vraag? Mail naar helpdesk@advocatenorde.nl.

Handboek Archiefbeheer

Archiveren een noodzakelijk kwaad? Misschien wel, maar je kunt je zaken maar beter op orde hebben. Het *Handboek Praktisch Archiefbeheer* is een handleiding voor iedereen die te maken heeft met archiveringsvragen. Zaken die aan bod komen, zijn onder meer: organisatie van het archiefbeheer, postverwerking en het exploderende aantal e-mails, elektronische archivering, bewaartermijnen, het opbergen van papier (inclusief ruimtebesparende oplossingen), opschonen en vernietiging. De auteur is een ervaringsdeskundige: Frans Timmerhuis werkte dertig jaar lang in de archiefwereld en heeft nu een eigen adviesbureau op dit terrein.

- Handboek Praktisch Archiefbeheer, Frans Timmerhuis. Uitgeverij Elmar, 176 pagina's, € 15,95. ISBN 978 90 389 1991 1

Touareg-design

Wat voor eindejaars- of relatiegeschenk doen we dit jaar? Toch niet weer de afgezaagde fles wijn? Als dit soort vragen de gemoederen op kantoor bezighoudt, biedt het Tavie-project wellicht uitkomst. Tavie ('jouw leven') is een initiatief van het Dordtse Tahoua Import, waarbij 3000 vrouwen en hun gezinnen in Niger de kans krijgen hun economische situatie te verbeteren. Europese ontwerpers ontwikkelden samen met Afrikaanse ambachtslieden een aantal schalen en sieraden, met gebruikmaking van traditioneel vakwerk als zilversmeedwerk en vlechtwerk van palmbiad. Ongeveer de helft van de opbrengst gaat naar de makers, Touareg-mannen en -vrouwen uit Niger.

- Meer informatie over producten en prijzen: www.tavie.nl.

Altijd die e-mail!

Dolph Stuyling de Lange

Gehaast komt Jeroen aanrennen – het is tien over vijf. Hij kijkt in de vergaderzaal maar ziet niemand. Hij rent naar de receptie en vraagt: 'Waar zijn ze?' De receptioniste weet van niets. Jeroen beent met lange passen naar de kamer van Jochem. Die kijkt op en zegt: 'Hé, hallo, wat zie jij er verhit uit.'

Jeroen kijkt verward. 'We zouden nu toch een vergadering hebben over de associatie van Therese? Ik heb net een vergadering met een nieuwe cliënt die al zijn ontslagzaken door ons wil laten doen voortijdig beëindigd om bij onze bijeenkomst aanwezig te kunnen zijn.'

Jochem antwoordt: 'Maar ik had je eerder vanmiddag nog een mailtje gestuurd om te zeggen dat het vanmiddag niet lukt.'

Jeroen ontploft: 'Mailtje, mailtje? Ik zit een deur naast je! Je ziet toch dat ik in vergadering ben – wanneer zou ik dat mailtje moeten lezen?!'

Voor interne communicatie is er geen alternatief dat beter werkt dan bij iemand binnenlopen. Of – als dat niet mogelijk is – even bellen. Een mailtje is vaak meer een excuus dan een effectieve vorm van communicatie.

En overdaad schaadt. Hoe veel mails kun je verwerken op een dag? Iedereen kent het beeld van pauzes van zittingen en vergaderingen waarin iedereen op zijn BlackBerry of iPhone zijn mails zit te lezen en te beantwoorden. Of – storend – bijeenkomsten waarin de deelnemers dat doen tijdens de vergadering. Veel mensen klagen erover: het zijn er te veel, de kwaliteit is vaak matig.

Dit is geen pleidooi om e-mails af te schaffen. E-mails kunnen heel nuttig zijn – ook in de praktijkvoering (let wel op dat je dan de mails ook in het dossier van de cliënt laat belanden). Dit is wel een pleidooi om intern e-mails beperkt te gebruiken: bijvoorbeeld als direct contact met de ander niet lukt, of als je een hele groep tegelijk een boodschap wilt sturen.

Veel organisaties proberen de stroom e-mails te beperken, zodat de mails die verzonden worden, ook aandacht zullen krijgen. Een paar basisregels zijn:

- antwoord in beginsel alleen naar de verzender van een bericht – en alleen bij uitzondering 'aan allen';
- geen mails aan groepen (laat staan het hele kantoor) zonder hun toestemming;
- 'sociale communicatie' niet via het gewone mailverkeer;
- duidelijke omschrijving van het 'onderwerp' zodat de ontvanger kan zien waarover het gaat;
- maak eerst de tekst die je wilt versturen (en maak die zo kort en bondig mogelijk) en vul pas op het laatst de naam van de geadresseerde in: dat voorkomt mails die half-af voortijdig worden verstuurd;
- en altijd: vraag je af of er geen beter alternatief is dan een e-mail.

Dolph Stuyling de Lange is adviseur bij Langhof Advies, dat advocatenkantoren adviseert over zaken als HR, marketing, organisatie en strategie.

LINSSEN • WOODROW • DE RUIJTER
advocaten

LINSSEN WOODROW DE RUIJTER ADVOCATEN

SPOORLAAN 386/388
5038 CD TILBURG
013-5841484

Thans zijn binnen ons kantoor 5 advocaten en 1 juridisch medewerkster werkzaam.

Binnen onze praktijk is plaats voor:

- 1) een medewerker (m/v) met voltooide stage voor de ondernemingspraktijk.
- 2) stagiaire (m/v) voor de civielrechtelijke praktijk.

Sollicitaties met cv kunt u richten aan mr. dr. J.G.A. Linssen.

TE HUUR

CHARMANT HOEK-KANTOORPAND
AMSTERDAM ZUID, PRINS HENDRIKLAAN 41
CIRCA 450 M², VOLLEDIG GERENOVEERD
TUIN AAN ZIJ- EN ACHTERKANT
PARKEERGARAGE OP EIGEN TERREIN
OP KORTE TERMIJN BESCHIKBAAR

INFO: HEIDA DEKEN VASTGOEDADVISEURS
T: 020 6447744 | WWW.HEIDADEKEN.NL

Kantoorruimte te huur in Utrecht

Op een schitterende locatie tegenover de Stadsschouwburg in Utrecht heeft De Gier | Stam & Advocaten kantoorruimte te huur.

Het betreft twee verdiepingen van ieder ongeveer 110m². De verdiepingen hebben in totaal 7 kamers. Er is een eigen toiletgroep en kitchenette. Tevens kan gebruik worden gemaakt van de keukens en bar ruimte. Alle kamers zijn voorzien van airco. Huur van één verdieping is ook mogelijk.

De Gier | Stam heeft een uitstekende reputatie op het gebied van het intellectueel eigendomsrecht, ICT-recht en Arbeidsrecht. Het kantoor verhuurt bij voorkeur aan een advocatenkantoor of juridische dienstverlener die werkzaam is op aangrenzende of aanvullende (rechts)gebieden.

Meer informatie? Bel of email:

mr. E.J.C. van Gelderen
Lucasbolwerk 6 - 3512 EG Utrecht
T: 030-2303010 W: www.degiestam.nl
E: evertvangelderens@degiestam.nl

Tripels advocaten
s e d e r t 1 8 6 8

Op korte termijn zoeken wij voor ons kantoor een

BEGINNEND OF GEVORDERD ADVOCaat-STAGIAIRE (M/V)

voor de algemene praktijk met als zwaartepunt het burgerlijk recht

Tripels Advocaten is een traditioneel en commercieel kantoor dat zich richt op het MKB, particulieren en overheden. Daarbij kenmerkt ons kantoor zich door een informele werksfeer. Momenteel zijn er 8 advocaten werkzaam. Voor meer informatie verwijzen wij U naar onze website: <http://www.tripels.nl>

Sollicitaties, voorzien van een cv, kunt U richten aan:

Tripels Advocaten
mr. G.J.J.A. van Zeijl
Postbus 1960
6201 BZ Maastricht
e-mail: vanzeyjl@tripels.nl

Telefonische inlichtingen:
043-3506112 bij mr. Van Zeijl voornoemd

Stuiting tijdens onderhandelingen: nodig of niet?

Tijdens onderhandelingen de verjaringstermijn uit het oog verliezen: dat is fataal. De HR houdt strak vast aan de regel dat onderhandelingen de verjaring niet stuiten.¹

.....
René Klomp
publicist, ex-advocaat

Reesink heeft van de gemeente een bedrijfsterrein gekocht. Bij vonnis is de gemeente veroordeeld om Reesink op straffe van een dwangsom van f500.000 per dag het terrein te leveren en toegang tot het terrein te verschaffen. De gemeente levert het terrein op 14 januari 2002, maar verschaft volgens Reesink geen toegang, want aan het begin van de aangelegde weg wordt door de gemeente een bord geplaatst met een verbod om de weg in te rijden. Reesink vordert over een periode van tien dagen betaling van verbeurde dwangsommen: f5 miljoen. De gemeente beroept zich onder andere op verjaring van de dwangsommen.

Reesink is zich blijkbaar goed bewust van art. 611g Rv dat de verjaringstermijn voor dwangsommen bepaalt op zes maanden en heeft daarom (bij exploit) op 7 juni 2002 en van 26/27 november 2002 de gemeente aangemaand tot betaling van de verbeurde dwangsommen. *So far, so good.* Een volgende aanmaning laat hij echter achterwege, want hij vertrouwt erop dat het indienen van een

beroepschrift op 20 januari 2003 in verband met het niet-verlenen van een vergunning stuitende werking heeft. Echter, dat heeft het niet, zodat Reesink het moet hebben van zijn tweede verdedigingslinie: partijen hebben in de periode van 26 november 2002 tot 26 mei 2003 onderhandeld en het onderhandelen heeft de verjaring gestuit. Maar die vlieger gaat niet op. Reeds op 1 februari 2002 heeft de Hoge Raad bepaald dat onderhandelen een lopende verjaringstermijn niet stuit (LJN: AD5811, NJ 2002, 195). Daar ging het om een medische aansprakelijkheid waarbij ná een aansprakelijkstelling van de arts meer dan vijf jaar was onderhandeld alvorens de arts te dagvaarden; in beginsel te laat, aldus de Hoge Raad. Maar na verwijzing heeft het Hof Arnhem in deze zaak beslist dat het beroep op verjaring op grond van de redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar was. Een dergelijk beroep van Reesink werd door de Hoge Raad verworpen.

Naar aanleiding van de uitspraak uit 2002 hebben verschillende auteurs gepleit voor een wijziging op dit punt. Met name Smeehuizen, in 2008 gepromoveerd op de bevrijdende verjaring, heeft met mijns inziens goede argumenten verdedigd dat het uitgangspunt zou moeten zijn dat onderhandelingen wél stuitende werking hebben, mits er een schriftelijke mededeling is uitgegaan, en dat gebeurt volgens Smeehuizen vrijwel altijd tijdens enigszins omvangrijke onderhandelingen (WPNR 6666, 2006, 371): 'De regel dat onderhandelingen op zichzelf de verjaring niet stuiten is eigenlijk niet goed te rechtvaardigen. Bij het voeren van onderhandelingen kan immers de veronderstelling van de aangesproken partij welhaast geen andere zijn dan dat de benadeelde zich zijn recht op nakoming voorbehoudt – waarom zou de benadeelde anders onderhandelen? (...) De regel dat onderhandelingen niet stuiten leidt dan ook tot contra-intuïtieve resultaten.' A-G Huydecoper, noch de Hoge Raad heeft echter willen wijken van de bestendige jurisprudentie, zich daarbij beroepend op de parlemen-

taire geschiedenis. Hieruit blijkt inderdaad dat het de bedoeling van de wetgever is geweest om alleen aanmaningen en ondubbelzinnige schriftelijke mededelingen stuitende werking te verlenen. A-G en Hoge Raad houden strak vast aan hetgeen art. 3:317 lid 1 BW over stuiting bepaalt: 'De verjaring van een rechtsvordering tot nakoming van een verbintenis wordt gestuit door een schriftelijke aanmaning of door een schriftelijke mededeling waarin de schuldeiser zich ondubbelzinnig zijn recht op nakoming voorbehoudt.'

Dus:

- * houd altijd de verjaringstermijn in de gaten,
- * stuit ondubbelzinnig per aangetekende brief of deurwaardersexploot,
- * óók als je aan het onderhandelen bent.

Geen regel zonder uitzondering: art. 10 lid 5 WAM bepaalt dat onderhandelingen met een WAM-verzekeraar wél stuitende werking hebben.

Er zijn opvallend veel uitspraken waarin lagere rechters bepaalde brieven en mededelingen niet als stuiting aanvaardden, terwijl de Hoge Raad er vervolgens wél een stuiting in leest, zoals het geval was bij de volgende mededeling: 'Wellicht is het u bekend, dat mijn man sinds medio 1997 van de één op de andere dag is geconfronteerd met een enorme salaristerugval. Hij ontvangt nu bruto een bedrag wat hij voorheen netto heeft ontvangen. Gezien het feit, dat hij 987,75 uur te goed heeft, conform bijgaande urenspecificatie, verzoek ik u deze uren x f38,49 bruto per uur in 1997 nog uit te betalen.' Dit betekent dat je, wil je een gang naar de Hoge Raad voorkomen, niet duidelijk genoeg kan zijn als het op stuiting aankomt. Ik zou standaard in de aanmaning of schriftelijke mededeling als slotzin opnemen: 'Gelieve dit bericht te beschouwen als een stuiting in de zin van art. 3:317 BW'. <<

1 HR 9 april 2010, LJN: BL3866, NJ 2010, 214 (Koninklijke Reesink/Gemeente Apeldoorn).

**Opzoek
Oponderwerp
OpMaat**

Vind alle relevante strafrechtelijke informatie. Binnen 1 muisklik.

Steeds meer professionals binnen het strafrecht ontdekken de voordelen van OpMaat. Dit online portal biedt 24 uur per dag toegang tot een uitgebreide, overzichtelijke en actuele juridische database. Met het pakket **OpMaat_Strafrecht** blijft u altijd en overal op de hoogte van de ontwikkelingen binnen het strafrecht. U zoekt in alle belangrijke juridische bronnen. Alle nieuws, wet- en regelgeving, officiële publicaties, jurisprudentie uit o.a. «*Nieuwsbrief Strafrecht*» en vakkundig artikelsgewijs commentaar zijn onderling gekoppeld. Via een automatische e-mailattending wordt u dagelijks, drie keer per week of wekelijks op de hoogte gehouden van de laatste ontwikkelingen.

Neem nu een proefabonnement en ervaar 2 maanden gratis het gemak van **OpMaat_Strafrecht**. Kijk voor meer informatie op: www.sneltotdekern.nl

OpMaat
SNEL TOT DE KERN VAN DE ZAAK

Remco van der Kroft in Polen: 'Poolse juristen hebben hun service en klantvriendelijkheid de laatste jaren enorm verbeterd'

Met het hogere salaris stijgt in Polen ook de kwaliteit van de rechtspraak'

twee Duitsers en twee Polen,' vertelt hij. 'Wij zijn geen typisch Pools kantoor: onze klanten komen voornamelijk uit het buitenland. Wanneer wij een cliënt adviseren, proberen wij zo veel mogelijk in een Pools/buitenlands team te werken. Dat heeft een reden. Tot voor kort was het standaard antwoord van een Poolse jurist: "Nee, dat kan niet." Zelfs toen ik als jong broekie in Polen werkte, had ik al toegevoegde waarde omdat ik begreep dat je hier bij een cliënt niet ver mee zou komen. Poolse juristen hebben hun service en klantvriendelijkheid de laatste jaren enorm verbeterd, maar buitenlandse cliënten vinden het nog steeds prettig om met een gemengd team te werken.'

Slecht betaald

In Polen zijn er twee balies: één voor advocaten en één voor juridisch adviseurs. Alhoewel het onderscheid tussen de balies begint te vervagen, procederen Poolse advocaten vooralsnog exclusief in het familierecht en strafrecht. Remco van der Kroft staat in Polen ingeschreven als Nederlands advocaat bij de balie van juridisch adviseurs. Hij runt een commerciële praktijk en doet voornamelijk transacties. Hij komt dus weinig in de Poolse rechtszaal. En als er een conflict ontstaat, bijvoorbeeld over een bouwcontract, dan kiest Van der Kroft niet voor de gang naar de rechtbank, maar voor arbitrage bij de Poolse Kamer van Koophandel. 'De kwaliteit van de lagere Poolse rechters is bedroevend,' vindt hij. 'Zij krijgen heel slecht betaald, dus alle goede juristen wijken uit naar de particuliere sector. Gelukkig leidt dit niet tot corruptie, maar ik heb tijdens een conflict over een bouwcontract wel meegemaakt dat de rechter ruitelijk toegaf helemaal niets van het geschil te snappen. Hij adviseerde ons de zaak zelf maar op te lossen, anders zou dit geschil ons weleens hoop geld aan experts en kostbare tijd gaan kosten. Gelukkig worden de hogere rechters in Polen beter betaald. Een rechter bij de Hoge Raad in Polen bijvoorbeeld verdient niet eens zo veel minder dan zijn collega in Nederland. En met het hogere

Omdat hij drie jaar in Polen had gewoond, werd Remco van der Kroft door zijn Nederlandse collega's de 'Lech Walesa van Nauta' genoemd. Toepasselijk: zijn toekomst bleek in Polen te liggen. Hij woont er nu alweer zes jaar en is partner bij een Pools kantoor.

ik een groot deel van mijn loopbaan te danken aan mijn beheersing van de Poolse taal,' meent Van der Kroft. 'Toen ik besloot Pools te gaan leren, keek iedereen mij aan alsof ik gek geworden was. Het was in die tijd meer modern om Spaans of Chinees te gaan studeren, maar ik ben blij dat ik het gedaan heb. Vanwege mijn kennis van de Poolse taal werd ik begin jaren negentig door een Frans-Amerikaans kantoor uitgezonden naar Warschau. Toen ik in 1995 terugkwam in Nederland werd ik bij het (toenmalige) NautaDutilh aangenomen als advocaat-stagiaire, omdat dit kantoor de intentie had een vestiging in Polen op te zetten. Vervolgens kreeg ik, na zeven jaar Nederland en twee jaar Chicago, een baan aangeboden bij een ontwikkelaar in onroerend goed in Warschau. Na twee jaar ben ik weer teruggekeerd naar de advocatuur en ben nu ben ik partner bij Brockhuis Schnell Jurczak Prusak (BSJP) in alliantie met Taylor Wessing in Warschau.'

Van der Kroft houdt zich voornamelijk bezig met fusies en overnames en onroerend goed. 'Dit kantoor is opgericht door

Anna Italianer
journalist

Poolse service

Remco van der Kroft maakte voor het eerst kennis met de Poolse taal en cultuur tijdens een studiereis in 1985. Het land boeide hem en hij besloot Pools te gaan leren. 'Terugkijkend op mijn carrière heb

salaris, stijgt in Polen ook de kwaliteit van de rechtspraak.’

Dictators

De opleiding van Poolse advocaat-stagiaires wordt, net als in Nederland, verzorgd door de Orde van Advocaten. ‘De opleiding is alleen een stuk intensiever dan in Holland,’ meent Remco van der Kroft. De Polen zijn dol op examen doen. Aan het begin en aan het einde van je stage moet je een *Bar Exam* afleggen. Een ongelooflijk zwaar examen, waarbij je allerlei wetten uit je hoofd moet kennen. Deze hoge eisen leveren echter geen betere advocaten op dan in Nederland. Ze kennen wel de wetten uit hun hoofd, maar de praktijkervaring ontbreekt. Ook het loopbaantraject van een Poolse advocaat is identiek aan dat van zijn Nederlandse collega. Het verschil zit in het feit dat Poolse advocatenkantoren zeer ondemocratisch zijn.

Volgens Van der Kroft regeert de oudste partner als een strenge vorst over zijn ‘onderdanen’ en hebben de overige partners hebben weinig tot niets in melk te brokkelen. ‘Dit komt door het Poolse communistische verleden. Ten tijde van het Oostblok werden alle advocatenkantoren gecontroleerd door de Staat. Bovendien waren er heel weinig advocaten in die tijd. Het was dus begin jaren negentig een heel klein en exclusief groepje dat in Polen een eigen kantoor begon. Sommige van deze advocaten zijn al bijna twee decennia lang managing partner en gedragen zich als dictators. Gelukkig verandert dit, net als de servicegerichtheid, in een snel tempo. Sommige buitenlanders hebben veel kritiek op Polen, maar zij vergeten dat het

.....
‘Tijdens een conflict over een bouwcontract gaf de rechter ruiterslijk toe niets van het geschil te snappen’
.....

maatschappelijke landschap er hier twintig jaar geleden heel anders uitzag. Veel Poolse advocaten zijn na het communistische tijdperk met niets begonnen, zij hebben enorme sprongen vooruit gemaakt. Alleen de Poolse wegen zijn nog bijna net zo slecht als vroeger.’

Omgangsvormen

Remco van der Kroft voelde zich vrij snel thuis in Polen. Hij is getrouwd met een Poolse en was de Poolse taal al machtig voordat hij zich eind 1992 voor het eerst in Warschau vestigde. Wel moest hij wennen aan de uiterst formele omgangsvormen van de Poolse bevolking, vooral in de werksfeer. ‘Ik heb me er jaren tegen verzet, maar dat bleek nutteloos: jonge medewerkers spreken mij aan met “Meneer de Maecenas”. Het klinkt raar, maar dat is hier de gebruikelijke aanspreektitel voor advocaten. Ik tutoyeer vrijwel iedereen, maar sommige van mijn Poolse collega’s gebruiken deze aanspreekvorm ook onderling. Je moet hier ook niet te direct zijn. Een eindeloos gesprek vol beleefdheden is niet nodig, maar een zakelijk gesprek moet je wel even inleiden. Je kunt hier overigens wel het risico lopen minstens een halfuur lang op iemands wel en wee te worden getrakteerd alleen door het stellen van de vraag: “Hoe gaat het?” Dat is in Polen

beslist geen holle frase, zoals in Amerika’ [en Nederland, red.].

Het is niet waarschijnlijk dat Van der Kroft en zijn gezin terugkeren naar Nederland. ‘Behalve misschien wat culinaire zaken mis ik Nederland niet. Ik ben al zo lang weg. Het is heel leuk om als buitenlander in Polen te werken. Ik doe hier dingen die ik in Nederland nooit gedaan zou hebben. Je bent geen grijze muis, dat is het leuke van het expatbestaan en dat is eigenlijk best verslavend.’

Verwarde consument betrapt

Remco van der Kroft heeft een zwak voor het intellectuele eigendomsrecht en is binnen de maatschap verantwoordelijk voor de uitbouw van dit praktijkgebied. In Polen zijn steeds meer zaken op dit gebied, omdat de Polen zich in toenemende mate bewust zijn van de waarde van hun intellectuele bezittingen. In 1993 werd Van der Kroft in Warschau al direct geconfronteerd met de gevolgen van namaak. ‘In 1993 waren er Warschau slechts twee supermarkten. Het was dus niet zo toevallig dat ik daar mijn Amerikaanse collega tegenkwam. Samen met hem behandelde ik een zaak voor een grote producent van frisdranken: een Canadees-Pools bedrijf had een frisdrank op de markt gebracht, waarvan de naam slechts met één letter verschilde van het origineel van onze cliënt. Terwijl wij in gesprek waren, kwam een Poolse man voorbij met in zijn winkelwagentje zes flessen van onze cliënt en drie flessen van de Canadees-Poolse producent. Ik sprak hem aan op deze rare combinatie: zes flessen authentieke frisdrank en drie namaak. De man vloekte, bedankte mij en vertelde het verschil niet te hebben gezien. Ik vroeg hem of hij bereid was te getuigen in een rechtszaak en dat wilde hij wel. We hebben de zaak dan ook gewonnen. In het merkenrecht draait alles om het gevaar van verarring bij de gemiddelde consument. Het is natuurlijk erg mooi om de verwarde consument op heterdaad te betrappen.’

ADVOCATENBLAD 5

In bestuursrecht
kan burger
te weinig

1% VAN DE ADVOCATEN LEEST
HET ADVOCATENBLAD NIET.*

Kellermann
over kansen
voor de balie

De TBS-er
en zijn
advocaat

Kritiek op
afwijzing wet
affectieschade

De genoegens
van de
ijdelheid

Sdu UITGEVERS

*Bron: Lezerskringonderzoek 2009, Blauw Research

ADVOCATENBLAD, HÉT MEDIUM DAT ALLE ADVOCATEN BEREIKT.
KIJK VOOR ADVERTENTIEMOGELIJKHEDEN OP BEREIKDEJURIST.NL

- Alle disciplinaire beslissingen die sinds 1986 in het *Advocatenblad* zijn gepubliceerd, zijn ook te vinden op www.advocatenorde.nl en BalieNet.
- Publicatie in deze rubriek geschiedt door de Commissie Disciplinaire Rechtspraak, bestaande uit P.J.M. Drion, H.J. de Groot, W.F. Hendriksen, H.J.A. Knijff, I.E.M. Sutorius en H. Uhlenbroek.

Schending van geheimhoudingsplicht bij mediation

Raad van Discipline Amsterdam 24 november 2009 (LJN: YA0180)

Schending van geheimhoudingsplicht met betrekking tot de inhoud en het verloop van de mediation.

- Art. 46 Advocatenwet (3.3.3 Wat een behoorlijk advocaat betaamt t.o. wederpartij; 3.4 Jegens wederpartij in acht te nemen zorg);
- Gedragsregels 1 en 10 lid 1

Feiten

Tussen de cliënt van mr. X en klager heeft een mediation plaatsgevonden in het kader van het tussen beiden bestaande arbeidsconflict. De mediation heeft niet geleid tot overeenstemming tussen partijen. Evenmin zijn partijen het eens geworden over de berichtgeving over de afloop van de mediation, waartoe de mediator in twee elkaar opvolgende e-mails aan partijen voorstellen heeft gedaan.

In de eerste e-mail heeft de mediator het volgende vastgelegd: 'Alles wat in de mediation is gezegd, valt onder de geheimhouding. En mag dus niet naar buiten.'

Mr. X heeft vervolgens namens zijn cliënt een verzoekschrift ingediend strekkende tot ontbinding van de arbeidsovereenkomst met klager. Bij dat verzoekschrift zijn door mr. X onder andere de hiervoor genoemde e-mails van de mediator aan partijen gevoegd.

Klacht

Mr. X handelde in strijd met art. 46 Advocatenwet door de twee e-mails van de mediator, waarin wordt verwezen naar de uitkomst van het

mediationstraject tussen de cliënt van mr. X en klager, te overleggen bij een verzoekschrift dat mr. X voor zijn cliënt heeft ingediend bij de kantonrechter.

Overwegingen raad

Vaststaat dat in de overeenkomst van mediation geheimhouding over de inhoud en het verloop van de mediation is overeengekomen. De advocaat van een partij bij zo'n overeenkomst is, optredende voor zijn cliënt, aan die geheimhouding gebonden. Bij gebreke daarvan zou immers een onwerkbaar situatie bestaan, die niet in het belang is van de aan de mediation deelnemende partijen.

Door de e-mails te overleggen, heeft mr. X een verband gelegd tussen de inhoud van de gevoerde discussie in de mediation en het ontbindingsverzoek van zijn cliënt (de werkgever).

De inhoud van de e-mails wordt ook nog eens door mr. X toegelicht in het door hem opgestelde verzoekschrift.

Door aldus te handelen heeft mr. X de voor mediation overeengekomen geheimhouding niet gerespecteerd en heeft hij niet gehandeld zoals het een behoorlijk advocaat betaamt. Bij het opleggen van de maatregel acht de raad van belang dat mr. X geen blijk heeft gegeven de onjuistheid van zijn handelen in te zien.

Beslissing raad

Verklaart de klacht gegrond en legt aan mr. X de maatregel van enkele waarschuwing op.

Informatie verschaffen aan journalist

Raad van Discipline Amsterdam 27 oktober 2009 (LJN: YA0117)

Mondelinge informatie verschaffen over en afschriften van stukken uit een strafdossier aan een journalist door een advocaat met instemming van de cliënt.

- Art. 46 Advocatenwet (1.2 Vereiste communicatie met de cliënt; 1.5 Vereiste van schriftelijke vastlegging; 2.2 Bezwaren van de deken; 2.3 Gedragingen in strafzaken)
- Gedragsregels 1 en 10

Feiten

Mr. X treedt op voor de verdachte in een moordzaak. De aanhouding van de cliënt van mr. X was landelijk nieuws. Het OM heeft op de dag van de aanhouding een persconferentie belegd. In diverse media zijn vervolgens artikelen gepubliceerd waarin de cliënt van mr. X als dader is neergezet.

Na aanvankelijk verzoeken om commentaar van meerdere journalisten te hebben afgewimpeld, heeft mr. X op een gegeven moment in het belang van zijn cliënt geoordeeld om, daartoe benaderd, aan een journalist van het AD mondeling informatie uit het strafdossier van zijn cliënt te verstrekken en om voorts afschriften van een deel van het strafdossier mee te geven. De cliënt van mr. X had daarmee ingestemd. Mr. X heeft met de journalist mondeling afgesproken dat deze strikte vertrouwelijkheid en geheimhouding zou betrachten en dat de te publiceren artikelen vooraf door mr. X goedgekeurd zouden worden. Het eerste artikel is door mr. X vooraf gezien, het tweede niet. Het OM heeft

na onderzoek geconcludeerd dat mr. X in strijd gehandeld heeft met art. 10 leden 1 en 2 van de Gedragsregels. Het OM klaagt daarover bij de deken.

Bezwaar

In strijd met art. 46 Advocatenwet heeft mr. X inzage in het strafdossier van zijn cliënt aan de media verstrekt en kopieën van een deel van het strafdossier ter beschikking gesteld.

Raad

Ter zitting heeft de deken begrip getoond voor het standpunt van mr. X dat in deze heel bijzondere strafzaak in de media een beeld van zijn cliënt was ontstaan dat bijstelling behoeft.

Met de deken is de raad van oordeel dat mr. X in de gegeven omstandigheden niet over de schreef is gegaan door de journalist van het AD mondelinge informatie uit het strafdossier van zijn cliënt te verstrekken, nu het belang van zijn cliënt dit kon meebrengen. In zijn algemeenheid verdient het de voorkeur om hierover tevoren in overleg met de deken te treden. Een strafadvocaat moet echter zelf de afweging maken of hij tevoren wel of niet de deken benadert, en daarom kan niet gezegd worden dat het steeds tuchtrechtelijk laakbaar is wanneer mondelinge informatie uit het strafdossier aan een journalist wordt verstrekt zonder voorafgaand overleg met de deken. In het onderhavige – zeer bijzondere – geval is de raad van oordeel dat mr. X niet tuchtrechtelijk laakbaar heeft gehandeld door vooraf geen overleg met de deken te voeren omtrent het verstrekken van informatie uit het dossier. Voor zover het bezwaar ziet op het verstrekken van informatie uit het dossier, is dit derhalve ongegrond.

Voor wat betreft de afgifte van kopieën van stukken uit het strafdossier is de raad van oordeel dat mr. X onvoldoende heeft gezorgd dat hij de controle over het gebruik van de stukken zou behouden. Mr. X heeft immers zijn afspraak met de journalist niet schriftelijk vastgelegd, noch met de deken overleg gevoerd. Gelet op het verbod in Gedragsregel 10 lid 2 was dit aan te bevelen. Ten aanzien van dit deel van het bezwaar kan derhalve niet gezegd worden dat mr. X voldoende zorgvuldig en terughoudend is geweest,

zodat dit deel van het bezwaar gegrond is.

De raad acht geen termen aanwezig voor het opleggen van een maatregel, nu mr. X zelf heeft ingezien dat hij met het ter hand stellen van afschriften over de schreef is gegaan en hij daarvoor aan het OM zijn verontschuldigingen heeft aangeboden.

Beslissing

Verklaart het bezwaar gedeeltelijk gegrond.

.....

Op onrechtmatige wijze verkregen stukken inbrengen in het geding

Raad van Discipline 's-Gravenhage 21 september 2009

Bij het indienen van stukken in een procedure dient een advocaat rekening te houden met de gerechtvaardigde belangen van zijn wederpartij. Hij dient zijn cliënt te vragen naar de herkomst van bewijsmiddelen die hem overhandigd worden.

- Art. 46 Advocatenwet (3 Wat een behoorlijk advocaat betaamt tegenover de wederpartij; 3.2 Grenzen aan de vrijheid van handelen; 3.4 Jegens tegenpartij in acht te nemen zorg; 5.1 De regels die betrekking hebben op de juridische strijd);
- Gedragsregels 2 en 9 lid 1

Feiten

Mr. X behartigt de belangen van de voormalige echtgenote van klager in een alimentatieprocedure. Mr. X heeft bij de rechtbank stukken ingediend, onder andere brieven gericht en geadresseerd aan klager, alsmede bankafschriften van klager. Mr. X heeft éénmaal een telefoonnummer gebeld dat in de stukken vermeld staat. Dit bleek het nummer te zijn van een zekere mevrouw A, met wie klager bevriend is.

Klacht en verzet

Klager verwijt mr. X dat hij zich willens en wetens onbetamelijk heeft gedragen door:

- a stukken in het geding te brengen die op onrechtmatige wijze zijn verkregen;
- b betrokken te zijn bij de diefstal van de door A omschreven documenten zodat hij zich schuldig maakt aan heling;
- c mee te werken aan activiteiten die grenzen aan 'stalking';
- d de Gedragsregels 1, 29, 30 en 31 te overtreden.

Bij beslissing van 20 februari 2009 heeft de plaatsvervangend voorzitter van de raad de klachten kennelijk ongegrond verklaard.

Raad

Een advocaat dient bij het inbrengen van stukken in een procedure rekening te houden met de gerechtvaardigde belangen van zijn wederpartij. Dit brengt in civielrechtelijke procedures onder meer mee dat de advocaat zijn cliënt dient te vragen naar de herkomst van door de cliënt aan hem overhandigde bewijsmiddelen als hij moet vermoeden dat die bewijsmiddelen van diefstal van de wederpartij afkomstig zijn. Door dit na te laten danwel stukken in het geding te brengen waarvan hij weet of dient te weten dat deze van diefstal afkomstig zijn, handelt de advocaat niet zoals een behoorlijk advocaat betaamt.

Mr. X heeft ter zitting verklaard zijn cliënt niet gevraagd te hebben naar de herkomst van de aan klager geadresseerde brieven. Nu het gaat om post die bestemd is voor klager en die dateert van na het beëindigen van de samenwoning met klager en de cliënte van mr. X, had het op de weg van mr. X gelegen om naar de herkomst van de stukken te vragen. Door dit niet te doen en de stukken toch te overleggen, heeft mr. X niet gehandeld zoals een behoorlijk advocaat betaamt. Dat de civiele rechter de stukken desondanks heeft toegelaten tot de procedure, doet naar het oordeel van de raad niets af aan de toetsing in het tuchtrechtelijk kader.

Het verzet is derhalve gegrond en klachtonderdeel a is in zoverre gegrond.

Beslissing

Verklaart het verzet gegrond, verklaart klachtonderdeel a gegrond door de oplegging van de maatregel van enkele waarschuwing. Verklaart de klacht voor het overige ongegrond.

Personeelsadvertenties in dit blad

Kantoor	Vacature	Plaats	Regio	Pagina
Nederlandse Vereniging van Banken	Adviseur Toezicht en Financiële Markten (Jurist m/v)	Amsterdam	west	322
Pieters Meijerink Advocaten	Medewerker v / m	Hoogeveen	noord	334
Rechtbank Den Bosch	Stafjurist sector civiel recht m/v 36 uur	Den Bosch	zuid	303
Tripels Advocaten	BEGINNEND OF GEVORDERD ADVOCaat-STAGIAIRE (M/V)	Maastricht	zuid	326
Linssen Woodrow De Ruijter Advocaten	Advocaat medewerker (m/v) met voltuooide stage voor de ondernemingspraktijk en advocaat stagiaire (m/v) voor de civielrechtelijke praktijk	Tilburg	zuid	326
Van Benthem en Keulen	Welke aanbestedings-/mededingingsspecialist denkt vooruit?	Utrecht	midden	IV
Legal-Partner	Advocaat/Partner	Den Haag	west	334

ALT KAM BOER ADVOCATEN

CIVIELE CASSATIE?

- prijsafspraken mogelijk
- ook op basis van toevoeging
- zie onze website voor voorbeeldzaken

Info: mr H.J.W. Alt, Pb. 82228, 2508 EE Den Haag
Tel.: 070 - 358 94 79, fax: 070 - 358 51 97
alt@altkamboer.com, www.altkamboer.com

Procederen in Duitsland?

Duitse advocaten, vloeiend tweetalig,
gespecialiseerd in Nederlands-Duitse rechtszaken

Blankestijn & Oortman Advocaten en Rechtsanwältinnen L.L.P.
Postbus 619, 7550 AP HENGELO
Telefoon 074 - 259 38 67
Fax 074 - 259 38 68
www.blankestijnoortman.nl

Pieters Meijerink Advocaten is een klein laagdrempelig advocatenkantoor met een informele sfeer. Ons kantoor is voornamelijk gericht op de sociale advocatuur in de particuliere markt. Wij hebben ons daarbij voornamelijk toegelegd op het strafrecht, vreemdelingenrecht, asielrecht en Bopz

Ter uitbreiding van ons team op dit kantoor te Hoogeveen zoeken wij een:

Medewerker v / m

die in staat is zelfstandig te functioneren in een algemene praktijk waarbij de nadruk zal liggen op jeugdrecht, personen- en familierecht en strafrecht.

Bent u maatschappelijk betrokken, zowel strijdvaardig als reëel en beschikt u over goede contactuele eigenschappen dan is een functie binnen ons kantoor iets voor u.

Geïnteresseerd?

Mocht u meer informatie willen over ons kantoor kunt u dat vinden op onze website www.pmadvocaten.nl
Heeft u vragen over de functie, dan kunt u contact opnemen met mw. mr. J.B. Pieters

Uw sollicitatie, vergezeld met CV kunnen gericht worden aan mw. mr. J.B. Pieters

Sluitingsdatum: 20 augustus 2010

Onze opdrachtgever is een middelgroot advocatenkantoor in Den Haag. Het kantoor bedient cliënten in het groot-, midden- en kleinbedrijf, in de publieke sector en heeft ook een forse particuliere praktijk. Onze relatie voert een algemene praktijk met de nadruk op verschillende specifieke rechtsgebieden, waaronder ondernemingsrecht, arbeidsrecht, personen- en familierecht, strafrecht en bestuursrecht.

In verband met gewenste uitbreiding zoeken we ondernemende kandidaten voor de positie van

Advocaat/Partner

Met eigen praktijk en/of zakelijk relevant netwerk, Den Haag

Uw profiel: U hebt inmiddels uw sporen verdiend als Advocaat. Het kantoor heeft behoefte aan kandidaten die gewend zijn zelfstandig te (net-)werken, maar het ook prettig vinden deel uit te maken van een kantoor met een rijke traditie, waar men ook open staat voor verrassend nieuw elan. Voor eventuele toetreding tot de maatschap biedt men een aantrekkelijk entree model.

De functievereisten:

- ervaren Advocaat, met meerdere jaren werkervaring in één of meerdere van bovengenoemde rechtsgebieden
- persoonstypering: professioneel, accuraat, zelfstandig, ondernemend, klantgericht, doelgericht, proactief, netwerker, collegiaal, weet iets substantieels toe te voegen aan de organisatie

De mogelijkheden:

- toetreding (aantrekkelijk gefaciliteerd) tot een middelgroot advocatenkantoor in een prachtig gelegen Haags pand met een rijke traditie en mooie gevarieerde cliënten- en rechtspraktijk;
- de kans u zelf te zijn binnen een professionele en collegiale context en u verder te ontwikkelen in diverse rechtsgebieden.

Geïnteresseerd! We ontvangen graag uw motivatie met c.v.. Voor meer informatie neemt u contact op met Mr. H.B.H. Bosma (Herman). E-mail: hbosma@legal-partner.nl, telefoon 070 - 360 69 90.

Legal-Partner

Search, selectie & interim management

Legal-Partner is als legal search specialist actief door geheel Nederland. Kernelementen in onze dienstverlening zijn vertrouwelijkheid, snelheid, zorgvuldigheid en oprechte interesse in de wensen van kandidaten en opdrachtgevers.

**Optijd
Opdehoogte**

OpMaat

OpMaat_Bestuursrecht

Uw online database voor bestuursrechtelijke informatie

Met **OpMaat_Bestuursrecht** bent u nog beter en sneller op de hoogte van de laatste ontwikkelingen op het gebied van het Algemeen Bestuursrecht. Via deze online heeft u waar en wanneer u maar wilt toegang tot een zeer complete, overzichtelijke en actuele juridische database. **OpMaat_Bestuursrecht** bevat o.a. officiële publicaties, wet- en regelgeving, nieuwsberichten en jurisprudentie uit het *Tijdschrift Jurisprudentie Bestuursrecht* «JB».

Ga snel naar www.opmaatbestuursrecht.nl

OpMaat_
SNEL TOT DE KERN VAN DE ZAAK

Sdu UITGEVERS

Welke aanbestedings- /mededingingsspecialist denkt vooruit?

Van Benthem & Keulen (70 fee earners) werkt o.a. voor middelgrote en grote ondernemingen en overheidsinstanties. Wij willen ons onderscheiden met een pro actieve dienstverlening ('vooruit denken vooruit handelen'). Sparringpartner zijn van de cliënt met als doel: tevredenheid van deze cliënt.

Vanwege de uitbouw van de praktijkgroep aanbesteding en mededinging zoeken wij een (toekomstige) advocaat met ervaring op dit terrein.

De kandidaat die wij zoeken:

- Heeft ervaring op het gebied van aanbestedingsrecht of mededingingsrecht in of buiten de advocatuur;
- Is analytisch sterk;
- Is ondernemend ingesteld;
- Beschikt over goede sociale en communicatieve vaardigheden.

Wil je deel uitmaken van een ambitieus kantoor, ruimte krijgen voor initiatieven en voor interessante cliënten werken?

Stuur dan jouw brief naar Johan Koggink (jkoggink@vbk.nl) of bel naar Walter Engelhart (hoofd praktijkgroep) voor nadere informatie (030-259 55 72). Zie ook 'werken bij' op onze website www.vbk.nl

VAN BENTHEM & KEULEN
advocaten & notariaat